

Tartalom

III Előkészítő jogi aktusok

TANÁCS

2021/C 68/01	A Tanács (EU) 1/2021 állásponjtja első olvasatban a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogairól és kötelezettségeiről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadása céljából (átdolgozás)	
	A Tanács által 2021. január 25-én elfogadva ⁽¹⁾	1
2021/C 68/02	A Tanács indokolása – A Tanács (EU) 1/2021 állásponjtja első olvasatban a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogairól és kötelezettségeiről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadása céljából (átdolgozás)	47

⁽¹⁾ EGT-vonatkozású szöveg

III

(Előkészítő jogi aktusok)

TANÁCS

**A TANÁCS (EU) 1/2021 ÁLLÁSPONTJA ELSŐ OLVASATBAN A VASÚTI
személyszállítást igénybe vevő utasok jogairól és kötelezettségeiről szóló európai parlamenti és
tanácsi rendelet elfogadása céljából (átdolgozás)**

A Tanács által 2021. január 25-én elfogadva

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2021/C 68/01)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen 91. cikkének (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

a Régiók Bizottságával folytatott konzultációt követően,

rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽²⁾,

mivel:

- (1) Az 1371/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽³⁾ számos tekintetben módosításra szorul annak érdekében, hogy nagyobb védelmet nyújtson az utasoknak, és ösztönözze a nagyobb mértékű vasúti közlekedést, megfelelően figyelembe véve különösen az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 11., 12. és 14. cikkét. Az említett módosítások fényében és az áttekinthetőség érdekében ezért az 1371/2007/EK rendeletet át kell dolgozni.
- (2) A közös közlekedéspolitika keretében fontos megőrizni a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok felhasználói jogait, valamint javítani a vasúti személyszállítási szolgáltatások minőségét és eredményességét annak érdekében, hogy a vasúti közlekedés aránya az egyéb közlekedési módokhoz képest növekedjen.
- (3) Az Unióban az utóbbi években jelentősen javult a fogyasztók védelme, ám a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogainak védelme terén további előrelépésekre van szükség.
- (4) Mivel a személyszállítási szerződés vonatkozásában a vasúti személyszállítást igénybe vevő utas a gyengébbik fél, biztosítani kell az utasok jogait.
- (5) Azzal, hogy ugyanazokat a jogokat biztosítja a nemzetközi és a belföldi vasúti személyszállítási szolgáltatásokat igénybe vevő utasok számára, a jogalkotó arra törekszik, hogy javítsa a fogyasztóvédelmet az Unióban, egyenlő versenyfeltételeket teremtsen a vállalkozó vasúti társaságok között, és azonos szintű utasjogokat biztosítson. Az utasoknak a lehető legpontosabb tájékoztatást kell kapniuk jogaikról. Mivel egyes modern jegyformátumok nem teszik lehetővé az azokban szereplő információk fizikai kinyomtatását, lehetővé kell tenni az e rendeletben előírt információk más módon történő rendelkezésre bocsátását.

⁽¹⁾ HL C 197., 2018.6.8., 66. o.

⁽²⁾ Az Európai Parlament 2018. november 15-i állásponja (HL C 363., 2020.10.28., 296. o.) és a Tanács 2021. január 25-i állásponja első olvasatban. Az Európai Parlament ...-i állásponja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1371/2007/EK rendelete (2007. október 23.) a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogairól és kötelezettségeiről (HL L 315., 2007.12.3., 14. o.).

- (6) A kizárólag történelmi vagy turisztikai célú vasúti szolgáltatások általában nem a szokásos közlekedési igényeket elégítik ki. Az ilyen szolgáltatások általában el vannak választva az uniós vasúti rendszer többi részétől, és az alkalmazott technológia korlátozhatja az említett szolgáltatásokhoz való akadálymentes hozzáférést. Azon rendelkezések kivételével, amelyek az Unió teljes területén, minden vasúti személyszállítási szolgáltatásra vonatkoznak, a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy a kizárólag történelmi vagy turisztikai célú vasúti szolgáltatásoknak mentességet biztosíthassanak e rendelet rendelkezéseinek alkalmazása alól.
- (7) A városi, elővárosi és regionális vasúti személyszállítási szolgáltatások jellege eltér a távolsági szolgáltatásokétól. Ezért a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy ezek a vasúti személyszállítási szolgáltatások mentességet biztosíthassanak e rendelet egyes, az utasjogokra vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazása alól. Az ilyen mentességek azonban nem alkalmazhatók az alapvető szabályokra, különösen a személyszállítási szerződés feltételeinek megkülönböztetésmentességére vonatkozó rendelkezésekre, a vasúti jegyvásárlás szükségtelen nehézségek nélküli megvételét biztosító jogra, a vállalkozó vasúti társaságokat az utasokért és azok poggyászáért terhelő felelősségére vagy arra a követelményre, hogy a vállalkozó vasúti társaságok megfelelő biztosítással rendelkezzenek, valamint hogy megfelelő intézkedéseket hozzanak az utasok személyes biztonságának a vasútállomásokon és a vonatszerelvényeken való szavatolására. A regionális szolgáltatások szorosabban kapcsolódnak az uniós vasúti rendszer többi részéhez, és az utazások is hosszabbak. A regionális vasúti személyszállítási szolgáltatások esetében ezért a lehetséges mentességek körét tovább kell szűkíteni. A regionális vasúti személyszállítási szolgáltatások tekintetében teljes mértékben meg kell szüntetni az e rendelet azon rendelkezései alóli mentességeket, amelyek megkönnyítik a fogyatékkal élő vagy csökkent mozgásképességű személyek számára a vasúti szolgáltatások igénybevételét, továbbá nem alkalmazhatóak mentességek e rendeletnek a kerékpárhasználatot ösztönző rendelkezései tekintetében sem. Ezenfelül időben korlátozni kell annak lehetőségét, hogy a regionális szolgáltatások mentesüljenek az átszállójegyek és a helyettesítő utazási megoldások rendelkezésre bocsátásával kapcsolatos bizonyos kötelezettségek alól.
- (8) E rendelet egyik célja az Unión belüli vasúti személyszállítási szolgáltatások javítása. Ezért a tagállamoknak rendelkezniük kell azzal a lehetőséggel, hogy ideiglenesen mentességet biztosíthassanak a szolgáltatásoknak olyan régiókban, ahol a szolgáltatást jelentős részben az Unión kívül működtetik.
- (9) Ezenfelül annak érdekében, hogy zökkenőmentes átmenetet lehessen biztosítani az 1371/2007/EK rendelet értelmében létrehozott keret és az e rendelet szerinti keret között, fokozatosan meg kell szüntetni a korábbi nemzeti mentességeket, hogy továbbra is garantált legyen a szükséges jogbiztonság és jogfolytonosság. Azon tagállamok, amelyek az 1371/2007/EK rendelet 2. cikkének (4) bekezdése alapján jelenleg mentességet alkalmaznak, kizárólag azon belföldi vasúti személyszállítási szolgáltatásokat részesíthetik mentességben e rendelet rendelkezései tekintetében, amelyek jelentős módosításokat igényelnek, a mentesítés pedig kizárólag korlátozott időtartamra szólhat. A tagállamok számára azt is lehetővé kell tenni, hogy egy átmeneti időszakra mentességet adjanak a forgalmi és utazási információk üzemeltetők közötti megosztásának kötelezettsége alól, de kizárólag abban az esetben, ha a pályahálózat-működtető számára műszakilag nem kivitelezhető, hogy a valós idejű adatokat valamely vállalkozó vasúti társaság, menetjegy-értékesítő, utazásszervező vagy állomásüzemeltető rendelkezésére bocsássa. A műszaki megvalósíthatóság értékelését legalább két évente el kell végezni.
- (10) A tagállamoknak tájékoztatniuk kell a Bizottságot arról, ha mentesítik a vasúti személyszállítási szolgáltatásokat e rendelet egyes rendelkezéseinek alkalmazása alól. Ezen információk nyújtásakor a tagállamoknak ismertetniük kell az ilyen mentességek megadásának okait, valamint az e rendelet szerinti kötelezettségeknek az érintett mentességek lejártát követően való megfelelés érdekében hozott vagy tervezett intézkedéseket.
- (11) Amennyiben egy állomás üzemeltetéséért több állomásüzemeltető felelős, a tagállamoknak lehetőséget kell adni arra, hogy kijelöljék az e rendeletben említett feladatokért felelős szervet.
- (12) A valós idejű utazási információkhoz és a díjszabásokhoz való hozzáférés könnyebben elérhetővé teszi a vasúti közlekedést az új ügyfelek számára, és a választható utazási lehetőségek és díjszabások szélesebb körét biztosítja számukra. A vállalkozó vasúti társaságoknak a vasúti közlekedés megkönnyítése érdekében biztosítaniuk kell a szolgáltatásaikat értékesítő más vállalkozó vasúti társaságok, menetjegy-értékesítők és utazásszervezők számára az utazási információkhoz való hozzáférést, valamint a helyfoglalás és a foglalás lemondásának lehetőségét. A pályahálózat-működtetőknél a vasúti közlekedés megkönnyítése érdekében valós idejű adatokat kell közölniük a vállalkozó vasúti társaságokkal és állomásüzemeltetőkkel, valamint a menetjegy-értékesítőkkel és az utazásszervezőkkel a vonatok érkezésére és indulására vonatkozóan.
- (13) Az utazási információk nyújtására vonatkozó részletesebb követelményeket a 454/2011/EU bizottsági rendeletben ⁽⁴⁾ említett átjárhatósági műszaki előírások határozzák meg.
- (14) A vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogai megerősítésének az 1999. június 3-i jegyzőkönyvvel (a továbbiakban: az 1999-es jegyzőkönyv) módosított, a nemzetközi vasúti fuvarozásról szóló, 1980. május 9-i egyezménynek (COTIF) a nemzetközi vasúti személyszállítási szerződésre vonatkozó egységes szabályok (CIV) című A. függelékében foglalt meglévő nemzetközi jogon kell alapulnia. Kívánatos azonban kibővíteni e rendelet hatályát, és nemcsak a nemzetközi utasokat, hanem a belföldi utasokat is védeni. 2013. február 23-án az Európai Unió csatlakozott a Nemzetközi Vasúti Fuvarozási Egyezményhez (COTIF).

⁽⁴⁾ A Bizottság 454/2011/EU rendelete (2011. május 5.) a transzeurópai vasúti rendszer személyszállítási szolgáltatások telematikai alkalmazásai alrendszerére vonatkozó átjárhatósági műszaki előírásról (HL L 123., 2011.5.12., 11. o.).

- (15) A tagállamoknak tiltaniuk kell az utas állampolgárságának alapján, vagy a vállalkozó vasúti társaság, a menetjegy-értékesítő vagy az utazásszervező Unión belüli székhelyének alapján történő megkülönböztetést. Ugyanakkor nem kell megtiltani a szociálpolitikai kedvezményeket és a tömegközlekedés szélesebb körű használatának ösztönzését, amennyiben ezek az intézkedések arányosak és az érintett utas állampolgárságától függetlenek. A vállalkozó vasúti társaságok, a menetjegy-értékesítők és az utazásszervezők szabadon meghatározhatják kereskedelmi gyakorlataikat, beleértve a különleges ajánlatok alkalmazását és bizonyos értékesítési csatornák népszerűsítését. A menetjegyeket értékesítő online felületek fejlődésére figyelemmel a tagállamoknak kiemelt figyelmet kell fordítaniuk arra, hogy az online felületek elérése és a jegyvásárlás során se történjen megkülönböztetés. Ezenfelül, függetlenül attól, hogy egy bizonyos típusú jegyet hogyan vásárolnak meg, az utas számára biztosított védelem szintjének azonosnak kell lennie.
- (16) Az Unióban egyre népszerűbbé válik a kerékpáros közlekedés, és ez kihat a mobilitásra és az idegenforgalomra. A vasúti és a kerékpáros közlekedés arányának növekedése csökkenti a közlekedés környezeti hatását. Ezért indokolt, hogy a vállalkozó vasúti társaságok amennyire csak lehet, megkönnyítsék a kerékpáros közlekedés és a vasúton történő utazás kombinálását. Különösen az új járművek beszerzése vagy a meglévő járművek jelentős korszerűsítése során megfelelő számú helyet kell biztosítani a kerékpárok számára, kivéve, ha a beszerzés vagy a korszerűsítés étermi, háló- és fekvőhelyes kocsikat érint. A meglévő járművek biztonsági teljesítményére gyakorolt negatív hatások elkerülése érdekében ezt a kötelezettséget csak olyan jelentős korszerűsítés esetén kell alkalmazni, amikor a forgalombahozatalhoz új járműengedélyre van szükség.
- (17) Egy adott vonat-összeállításnál a kerékpárhelyek megfelelő számát a vonat méretének, a szolgáltatás típusának és a kerékpárok szállítása iránti keresletnek a figyelembevételével kell meghatározni. A vállalkozó vasúti társaságok számára lehetővé kell tenni, hogy a nyilvánossággal folytatott konzultációt követően a szolgáltatásaik konkrét, kerékpárhelyek számát tartalmazó terveket dolgozzanak ki. Amennyiben a vállalkozó vasúti társaságok úgy döntenek, hogy nem dolgoznak ki terveket, a jogszabályban előírt számot kell alkalmazni. Az említett, jogszabályban előírt számnak iránymutatásul is kell szolgálnia a vállalkozó vasúti társaságok számára terveik kidolgozásakor. A jogszabályban előírtnál alacsonyabb szám csak akkor tekinthető megfelelőnek, ha ezt olyan különleges körülmények indokolják, mint például a vasúti szolgáltatások téli üzemeltetése, amikor is nyilvánvalóan nincs vagy kicsi a kerékpárszállítás iránti igény. Ezenfelül egyes tagállamokban bizonyos típusú szolgáltatások esetében különösen nagy a kerékpárszállítás iránti igény. Ezért a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy bizonyos típusú szolgáltatások esetében meghatározzák a kerékpárok számára fenntartott helyek minimálisan megfelelő számát. Az említett számoknak elsőbbséget kell élvezniük a vállalkozó vasúti társaságok terveiben említett konkrét számokkal szemben. Ez nem akadályozhatja a vasúti járművek Unión belüli szabad mozgását. Az utasokat tájékoztatni kell a kerékpárok számára rendelkezésre álló helyek számáról.
- (18) A kerékpárok vonaton történő szállítására vonatkozó jogoknak és kötelezettségeknek olyan kerékpárookra kell vonatkoznuk, amelyekkel közvetlenül a vasúti utazást megelőzően vagy követően közlekedni lehet. A csomagban vagy dobozban szállított kerékpárookra adott esetben e rendelet poggyászokra vonatkozó rendelkezései érvényesek.
- (19) A vasúti szolgáltatásokra vonatkozó utasjogok közé tartozik a szolgáltatásról mind az utazást megelőzően, mind pedig annak folyamán nyújtott tájékoztatáshoz való jog is. A vállalkozó vasúti társaságoknak, a menetjegy-értékesítőknek és az utazásszervezőknek az utazást megelőzően általános tájékoztatást kell nyújtaniuk a vasúti szolgáltatásról. Az említett tájékoztatást a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek számára akadálymentes módon kell nyújtani. A vállalkozó vasúti társaságoknak és amennyiben lehetséges, a menetjegy-értékesítőknek és az utazásszervezőknek az utazás során az e rendeletben előírt további információkat kell biztosítaniuk az utas számára. Amennyiben egy állomás üzemeltetője rendelkezik ilyen információkkal, azokat közölnie kell az utasokkal.
- (20) A menetjegy-értékesítők különböző méretű vállalkozások lehetnek a mikrovállalkozásoktól egészen a nagyvállalatokig, és a menetjegy-értékesítők közül néhányan kizárólag offline vagy kizárólag online módon kínálják szolgáltatásaikat. Az utazási információk utasok számára történő nyújtásához fűződő kötelezettségnek ennek megfelelően arányosnak kell lennie a menetjegy-értékesítők különböző méretével és az abból következő különböző kapacitásával.
- (21) E rendelet nem akadályozhatja a vállalkozó vasúti társaságokat, az utazásszervezőket és a menetjegy-értékesítőket abban, hogy az e rendeletben meghatározottaknál kedvezőbb feltételeket kínáljanak az utasok számára. E rendelet nem eredményezheti azonban azt, hogy a vállalkozó vasúti társaságot az utazásszervező vagy a menetjegy-értékesítő által kínált kedvezőbb szerződéses feltételek kössék, kivéve, ha a vállalkozó vasúti társaság és az utazásszervező vagy a menetjegy-értékesítő közötti megállapodás így rendelkezik.
- (22) Az átszállójegyeknek köszönhetően az utasok zökkenőmentesen utazhatnak, ezért minden észszerű erőfeszítést meg kell tenni annak érdekében, hogy ilyen jegyeket lehessen váltani a távolsági, a városi, az elővárosi és a regionális vasúti személyszállítási szolgáltatásokra - függetlenül azok nemzetközi vagy belföldi jellegétől - az e rendelet értelmében mentesített vasúti személyszállítási szolgáltatásokat is beleértve. Lehetővé kell tenni, hogy a késés azon teljes időtartamának meghatározása során, amely tekintetében kártérítési igénnyel lehet élni, ne kelljen figyelembe venni az utazásnak az e rendelet hatályán kívül eső vasúti szolgáltatásokhoz kapcsolódó részein bekövetkezett késések időtartamát.

- (23) Az ugyanazon vállalkozó vasúti társaság által üzemeltetett szolgáltatások esetében – mivel nincs szükség vállalkozó vasúti társaságok közötti kereskedelmi megállapodásokra – az átszállójegyek biztosítására vonatkozó kötelezettség bevezetésével lehetővé kell tenni a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok számára, hogy egyik szolgáltatásról a másikra váltsanak. Az átszállójegyek biztosításának követelményét az ugyanazon tulajdonoshoz tartozó vállalkozó vasúti társaságok vagy az utazás részét képező vasúti szolgáltatásokat nyújtó vállalkozó vasúti társaságok valamelyike által 100 %-ban tulajdonolt leányvállalatok által üzemeltetett szolgáltatásokra is alkalmazni kell. A vállalkozó vasúti társaság számára lehetővé kell tenni, hogy az átszállójegyen meghatározza minden olyan vasúti szolgáltatás indulásának időpontját - beleértve a regionális szolgáltatások indulásának időpontját is -, amelyre az átszállójegy érvényes.
- (24) Az utasokat egyértelműen tájékoztatni kell arról, hogy a vállalkozó vasúti társaság által egyetlen kereskedelmi ügylet keretében értékesített menetjegy átszállójegynek minősül-e. Megfelelő tájékoztatás hiányában a vállalkozó vasúti társaság aszerint viseli a felelősséget, mintha az adott jegy esetében átszállójegyről lenne szó.
- (25) Bővíteni kell az átszállójegyek kínálatát. Mindemeltt alapvetően fontos, hogy az utas akkor is pontos tájékoztatást kapjon a vasúti szolgáltatásról, ha a menetjegyét menetjegy-értékesítőről vagy utazásszervezőről vásárolja. Amennyiben a menetjegy-értékesítők vagy utazásszervezők csomagban értékesítenek külön menetjegyeket, egyértelműen tájékoztatniuk kell az utast arról, hogy e menetjegyek esetében a védelem szintje nem ugyanaz, mint az átszállójegyek esetében, és hogy ezeket a menetjegyeket a szolgáltatást nyújtó vállalkozó vasúti társaság vagy vállalkozó vasúti társaságok nem átszállójegyként állították ki. Amennyiben a menetjegy-értékesítők vagy utazásszervezők nem tesznek eleget ennek a követelménynek, arányos, a menetjegyek árának visszatérítésén túlterjedő felelősséget kell viselniük.
- (26) Az átszállójegyek értékesítésekor fontos, hogy a vállalkozó vasúti társaságok figyelembe vegyék az eredeti foglalás időpontjában reális és alkalmazandó minimális csatlakozási időt, valamint az olyan releváns tényezőket, mint az adott állomások és peronok mérete és elhelyezkedése.
- (27) A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményre figyelemmel, és annak érdekében, hogy a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek a vasúti közlekedés tekintetében a többi állampolgárhoz hasonló mobilitási lehetőségekkel rendelkezzenek, meg kell határozni az utazás során való megkülönböztetésmentességre és segítségnyújtásra vonatkozó szabályokat. A fogyatékossgal élő vagy csökkent mozgásképességű személyek a többi állampolgárral azonos jogokkal rendelkeznek a szabad mozgás és a megkülönböztetésmentesség tekintetében. Külön figyelmet kell fordítani többek között a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyeknek a vasúti szolgáltatások elérhetőségéről, a járművekhez való akadálymentes hozzáférés feltételeiről, valamint a vonat felszereltségéről történő tájékoztatására. Az érzékszervi fogyatékossgal élő utasoknak a késésekről való lehető legjobb tájékoztatása érdekében vizuális, valamint hangjelző rendszereket kell használni a megfelelő módon. A fogyatékossgal élő személyek számára lehetővé kell tenni, hogy amennyiben a felszállás előtt nem áll rendelkezésre akadálymentes jegyvásárlási lehetőség, a menetjegyeket a vonaton többletköltség nélkül vásárolják meg. Lehetővé kell azonban tenni, hogy a biztonsággal vagy a kötelező helyfoglalással kapcsolatos bizonyos körülmények esetén ez a jog korlátozható legyen. A személyzetet megfelelően ki kell képezni arra, hogy különösen a segítségnyújtás során ki tudják elégíteni a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek igényeit. Az azonos utazási feltételek biztosítása érdekében az ilyen személyeknek segítséget kell nyújtani az állomásokon és a vonatokon, amennyiben pedig a vonat fedélzetén vagy az állomáson nincs képzett kísérő személyzet, minden észszerű erőfeszítést meg kell tenni annak érdekében, hogy e személyek számára biztosított legyen a vasúti utazáshoz való hozzáférés.
- (28) A vállalkozó vasúti társaságoknak és az állomásüzemeltetőknek a szállítási szolgáltatásokhoz való akadálymentes hozzáférés minőségének javítása érdekében aktívan együtt kell működniük a fogyatékossgal élő személyeket képviselő szervezetekkel.
- (29) A fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek vasúti személyszállítási szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek megkönnyítése érdekében a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy megkövetelhessék a vállalkozó vasúti társaságoktól és az állomások üzemeltetőitől, hogy a tájékoztatás és a segítségnyújtás koordinálása érdekében egyablakos nemzeti kapcsolattartó pontokat hozzanak létre.
- (30) Annak biztosítása érdekében, hogy a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek segítséget kapjanak, gyakorlati okokból előzetesen értesíteni kell a vállalkozó vasúti társaságot, az állomás üzemeltetőjét, a menetjegy-értékesítőt vagy az utazásszervezőt a segítségnyújtás szükségességéről. Míg ez a rendelet egy közös maximális időtartamot állapít meg az ilyen előzetes értesítésekre, a rövidebb időszakokra vonatkozó önkéntes megállapodások hasznosak lehetnek, amennyiben azok javítják a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek mobilitását. Az ilyen rövidebb időszakokra vonatkozó információk lehető legszélesebb körű terjesztésének biztosítása érdekében fontos, hogy a Bizottság az e rendelet végrehajtásáról és eredményeiről szóló jelentésébe belefoglalja a rövidebb előzetes bejelentési időszakokra vonatkozó szabályok kidolgozására és a kapcsolódó információterjesztésre vonatkozó információkat.
- (31) A vállalkozó vasúti társaságoknak és az állomásüzemeltetőknek az (EU) 2019/882 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽⁵⁾ és az 1300/2014/EU bizottsági rendeletnek⁽⁶⁾ való megfelelés során figyelembe kell venniük a fogyatékossgal élő vagy csökkent mozgásképességű személyek igényeit. Amennyiben e rendelet az (EU)

⁽⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/882 irányelve (2019. április 17.) a termékekre és a szolgáltatásokra vonatkozó akadálymentességi követelményekről (HL L 151., 2019.6.7., 70. o.).

⁽⁶⁾ A Bizottság 1300/2014/EU rendelete (2014. november 18.) az uniós vasúti rendszernek a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek általi hozzáférhetőségével kapcsolatos átjárhatósági műszaki előírásokról (HL L 356., 2014.12.12., 110. o.).

2019/882 irányelv rendelkezéseire hivatkozik, e rendelkezéseket a tagállamoknak 2025. június 28-tól kell alkalmazniuk az említett irányelv 32. cikkében meghatározott átmeneti intézkedéseknek megfelelően. A vasúti személyszállítási szolgáltatások tekintetében e rendelkezések hatályát az említett irányelv 2. cikk (2) bekezdésének c) pontja határozza meg.

- (32) Bizonyos állapotokat arra képeztek ki, hogy segíteni tudják a fogyatékossgal élő személyeket az önálló mobilitás megteremtésében. Az önálló mobilitáshoz elengedhetetlen, hogy ezeket az állapotokat fel lehessen vinni a vonatra. Ez a rendelet közös jogokat és kötelezettségeket állapít meg a segítő kutyák tekintetében. A tagállamok számára azonban lehetőséget kell biztosítani arra, hogy próba jelleggel más, mobilitást segítő állatok számára is lehetővé tegyék a vonaton való utazást a belföldi vasúti szolgáltatásaik keretében. Fontos, hogy a Bizottság figyelemmel kísérje az e kérdéssel kapcsolatos fejleményeket, tekintettel a mobilitást segítő állatokkal kapcsolatos jövőbeli munkára.
- (33) Kívánatos, hogy e rendelet az utasokat kérés esetén megillető kártérítési rendszert hozzon létre, ideértve azokat az eseteket is, amikor a késést járatkimaradás vagy elmulasztott csatlakozás okozza. Valamely vasúti személyszállítási szolgáltatás késése esetén a vállalkozó vasúti társaságoknak a jegyár bizonyos százalékában meghatározott kártérítést kell nyújtaniuk az érintett utasok számára.
- (34) A vállalkozó vasúti társaságokat kötelezni kell arra, hogy baleset esetén a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasokkal szembeni felelősségükre vonatkozó biztosítással vagy azzal egyenértékű garanciákkal rendelkezzenek.
- (35) A szolgáltatás során a kérés, csatlakozásmulasztás vagy járatkimaradás esetén az utast megillető kártérítésre és segítségnyújtásra vonatkozó megerősített jogok ösztönzést nyújtanak a vasúti személyszállítási piacnak, és az utasok javát szolgálják.
- (36) Kérés esetén az utasok számára hasonló utazási feltételek mellett továbbutazási lehetőséget vagy helyettesítő utazási megoldásokat kell kínálni. Ilyenkor is figyelemmel kell lenni a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek igényeire.
- (37) A vállalkozó vasúti társaság ugyanakkor nem kötelezhető kártérítés fizetésére olyan esetben, amikor bizonyítani tudja, hogy a késést rendkívüli körülmények, például a szolgáltatás biztonságos üzemeltetését veszélyeztető szélsőséges időjárási körülmények vagy jelentős természeti katasztrófák okozták. Az ilyen eseménynek rendkívüli természeti katasztrófának kell lennie, vagyis el kell térnie az egyes évszakokra jellemző olyan időjárási szélsőségektől, mint amilyen egy őszi vihar, vagy egy rendszeresen előforduló, dagály vagy hóolvadás okozta áradás. A vállalkozó vasúti társaságot nem lehet továbbá kártérítés fizetésére kötelezni, ha bizonyítani tudja, hogy a késést jelentős közegészségügyi válság, például világvjárvány okozta. Ezenfelül ha a kérés oka az utas vagy harmadik fél magatartására vezethető vissza, a vállalkozó vasúti társaság nem kötelezhető arra, hogy kártérítést nyújtson a kérés miatt. A vállalkozó vasúti társaságnak bizonyítania kell, hogy nem láthatta előre és nem kerülhette el az említett eseményeket, továbbá nem tudta volna megakadályozni a késést még akkor sem, ha meghoz minden észszerű intézkedést, ideértve a vasúti járműveinek megelőzési célú karbantartását is. A vállalkozó vasúti társaság a személyzete által folytatott sztrájk, az ugyanazt a vasúti infrastruktúrát használó más társaságok cselekményei vagy mulasztásai, valamint a pályahálózat-működtetők és az állomásüzemeltetők cselekményei vagy mulasztásai nem érintik a társaságnak a késéssel kapcsolatban fennálló felelősségét. Objektívan meg kell indokolni azokat a körülményeket, amelyek között a vállalkozó vasúti társaságok nem kötelesek kártérítést fizetni. Amennyiben a vasúti pályahálózat-működtető, valamely hatóság vagy a vállalkozó vasúti társaságoktól független más szerv olyan közleménye vagy dokumentuma áll a vállalkozó vasúti társaságok rendelkezésére, amely tartalmazza azokat a körülményeket, amelyekre hivatkozva a vállalkozó vasúti társaság azt állítja, hogy mentesül a kártérítési kötelezettség alól, a vállalkozó vasúti társaságoknak az ilyen közleményeket vagy dokumentumokat az utasok és adott esetben az érintett hatóságok tudomására kell hozniuk.
- (38) A vállalkozó vasúti társaságokat ösztönözni kell arra, hogy egyszerűsítsék azt az eljárást, amelynek keretében az utasok kártérítést vagy visszatérítést igényelhetnek. A tagállamok számára lehetővé kell tenni különösen azt, hogy megköveteljék a vállalkozó vasúti társaságoktól, hogy meghatározott kommunikációs eszközökön – például honlapokon vagy mobilalkalmazásokon – keresztül fogadják be a kérelmeket, feltéve, hogy ezek a követelmények megkülönböztetéstől mentesek.
- (39) Annak érdekében, hogy az utasok könnyebben kérhessenek visszatérítést vagy kártérítést e rendelettel összhangban, ki kell dolgozni azokat az formanyomtatványokat, amelyek az Unió egész területén érvényesek lesznek az ilyen kérelmek céljára. Az utasok számára lehetővé kell tenni, hogy ilyen formanyomtatványon nyújthassák be kérelmüket.
- (40) A pályahálózat-működtetőkkel és az állomások üzemeltetőivel együttműködve a vállalkozó vasúti társaságoknak vészhelyzeti tervet kell készíteniük, amelynek segítségével a megrekedt utasoknak megfelelő tájékoztatás és gondoskodás nyújtható, így a lehető legkisebbre csökkenthető az üzemzavarok hatása.
- (41) Kívánatos továbbá, hogy a balesetet közvetlenül követő időszakban a balesetek áldozatai és eltartottaik ne szembeüljenek rövid távú pénzügyi problémákkal.
- (42) A vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok érdeke, hogy a hatóságokkal egyetértésben megfelelő intézkedésekre kerüljön sor annak érdekében, hogy az állomásokon és a vonatokon személyes biztonságuk biztosított legyen.

- (43) A vasúti személyszállítást igénybe vevő utasoknak lehetőséget kell biztosítani arra, hogy bármely érintett vállalkozó vasúti társasághoz, bizonyos állomások üzemeltetőihez vagy adott esetben a menetjegy-értékesítőkhöz és az utazásszervezőkhöz az említettek hatáskörébe tartozó panaszt nyújtsanak be az e rendeletben rájuk ruházott jogokat és kötelezettségeket illetően. A vasúti személyszállítást igénybe vevő utasoknak panaszukra észszerű időn belül választ kell kapniuk.
- (44) A panaszok hatékony kezelése érdekében a vállalkozó vasúti társaságok és az állomások üzemeltetői részére biztosítani kell a jogot arra, hogy közös ügyfélszolgálatokat és panaszkezelési mechanizmusokat hozzanak létre. A panaszkezelési eljárásokra vonatkozó információknak nyilvánosan elérhetőnek és valamennyi utas számára könnyen hozzáférhetőnek kell lenniük.
- (45) E rendelet nem érinti az utasok azon jogát, hogy panaszt emeljenek saját tagállami szerveiknél vagy hogy érvényesítsék a nemzeti eljárások keretében fennálló jogorvoslati lehetőségeiket.
- (46) A vállalkozó vasúti társaságoknak és az állomások üzemeltetőinek a vasúti személyszállítási szolgáltatások tekintetében minőségi előírásokat kell meghatározniuk, kezelniük és nyomon követniük. A vállalkozó vasúti társaságoknak továbbá nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenniük a szolgáltatásminőségi előírások teljesítésére vonatkozó információkat.
- (47) A vasúti közlekedés kontextusában a fogyasztók magas szintű védelmének fenntartása érdekében meg kell követelni a tagállamoktól, hogy nemzeti végrehajtó szervezetet jelöljenek ki e rendelet alkalmazásának nemzeti szintű nyomon követésére és nemzeti szintű érvényesítésére. Az említett szervezeteknek képesnek kell lenniük különböző jogérvényesítési intézkedések meghozatalára. Lehetővé kell tenni, hogy a rendelet vélt megsértése esetén az utasok panaszt tegyenek e szerveknél. Az ilyen panaszok megfelelő kezelése érdekében az említett szervezeteknek együtt kell működniük a többi tagállam nemzeti végrehajtó szerveivel.
- (48) Azon tagállamokra, amelyek nem rendelkeznek vasúthálózattal, és e helyzet változására nincs a közeljövőben kilátás, aránytalan és értelmetlen terhet róna, ha az e rendeletben az állomások üzemeltetői és a pályahálózat-működtetők tekintetében előírt végrehajtási kötelezettségek vonatkoznának rájuk. Ugyanez vonatkozik a vállalkozó vasúti társaságokra vonatkozó végrehajtási kötelezettségekre, amíg egy tagállam nem engedélyez egyetlen vállalkozó vasúti társaságot sem. Az ilyen tagállamokat ezért mentesíteni kell az említett kötelezettségek alól.
- (49) A személyes adatok kezelését a személyes adatok védelméről szóló uniós jogszabályokkal összhangban kell végezni, különös tekintettel az (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendeletre (7).
- (50) A tagállamoknak meg kell állapítaniuk az e rendelet megsértése esetén alkalmazandó szankciókat, és biztosítaniuk kell e szankciók alkalmazását. A szankcióknak, amelyek az adott személy számára fizetendő kártérítést is magukban foglalhatják, hatékonynak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük.
- (51) Mivel e rendelet céljait, nevezetesen az uniós vasutak fejlesztését és a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogainak megerősítését a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért az Unió szintjén azok jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubsidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez a rendelet nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket.
- (52) Az utasok magas szintű védelmének biztosítása érdekében a Bizottságot fel kell hatalmazni arra, hogy az EUMSZ 290. cikkének megfelelően jogi aktusokat fogadjon el azzal a céllal, hogy a CIV Egységes Szabályok tekintetében módosítsa az I. mellékletet, valamint az uniós szintű harmonizált fogyasztói árindexben bekövetkezett változások fényében kiigazítsa annak az előzetes kifizetésnek a minimális összegét, amelyet akkor kell fizetni, ha az utas életét veszti. Különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munkája során megfelelő konzultációkat folytasson, többek között szakértői szinten is, és hogy e konzultációkra a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásnak (8) megfelelően kerüljön sor. A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésében való egyenlő részvétel biztosítása érdekében az Európai Parlament és a Tanács a tagállamok szakértőivel egyidejűleg kap kézhez minden dokumentumot, és szakértőik rendszeresen részt vehetnek a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésével foglalkozó szakértői csoportjainak ülésein.
- (53) E rendelet végrehajtása egységes feltételeinek biztosítása érdekében a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni. Ezeket a végrehajtási hatásköröket a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek megfelelően kell gyakorolni (9).

(7) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

(8) HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

(9) Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

- (34) Ez a rendelet tiszteletben tartja az alapjogokat és az Európai Unió Alapjogi Chartájában elismert elveket, különösen a 21., a 26., a 38. és a 47. cikkben a megkülönböztetés minden formájának tilalmára, a fogyatékossgal élő személyek beilleszkedésére, a fogyasztók magas szintű védelmének biztosítására és a hatékony jogorvoslatához és a tisztességes eljáráshoz való jogra vonatkozó rendelkezéseket. A tagállamok bíróságainak e jogok és elvek tiszteletben tartásával kell alkalmazniuk ezt a rendeletet,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. FEJEZET

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk

Tárgy és célkitűzések

Az utasok hatékony védelme és a vasúti utazások ösztönzése érdekében ez a rendelet a vasúti közlekedés tekintetében az alábbiakra vonatkozóan állapít meg szabályokat:

- a) az utazási feltételek és a menetjegyvásárlási lehetőségek tekintetében az utasok közötti megkülönböztetés tilalma;
- b) a vállalkozó vasúti társaságoknak az utasokra és poggyászaikra vonatkozó felelőssége és biztosítási kötelezettségei;
- c) az utasok jogai a vasúti szolgáltatás igénybevételeből eredő balesetekből származó halál vagy személyi sérülés, valamint a poggyász elvesztése vagy károsodása esetén;
- d) az utasok jogai üzemzavar, például járatkimaradás vagy késés esetén, ideértve a kártérítéshez való jogot;
- e) az utasok számára hozzáférhető formátumban és időszerű módon nyújtott minimális szintű és pontos tájékoztatás, beleértve a menetjegyek kiállításáról nyújtott tájékoztatást is;
- f) a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek hátrányos megkülönböztetésének tilalma és a számukra nyújtott segítség;
- g) a szolgáltatásminőségi előírások megállapítása és figyelemmel kísérése, valamint az utasok személyes biztonságát érintő kockázatok kezelése;
- h) a panaszok kezelése;
- i) a végrehajtásra vonatkozó általános szabályok.

2. cikk

Hatály

(1) E rendeletet a 2012/34/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel⁽¹⁰⁾ összhangban engedélyezett, egy vagy több vállalkozó vasúti társaság által nyújtott nemzetközi és belföldi vasúti utazásokra és szolgáltatásokra az Unió egészében alkalmazni kell.

(2) A tagállamok mentesíthetik e rendelet alkalmazása alól a szigorúan történelmi vagy turisztikai céllal működtetett szolgáltatásokat. Ez a mentesség nem alkalmazható a 13. és a 14. cikk tekintetében.

(3) Az 1371/2007/EK rendelet 2. cikkének (4) és (6) bekezdésével összhangban ... [e rendelet hatálybalépésének időpontja]-át/-ét megelőzően biztosított mentességek a lejáratuk napjáig érvényben maradnak. Az 1371/2007/EK rendelet 2. cikkének (5) bekezdésével összhangban ... [e rendelet hatálybalépésének időpontja]-át/-ét megelőzően biztosított mentességek ... [e rendelet hatálybalépésének időpontját követően 24 hónappal]-ig érvényben maradnak.

(4) Az 1371/2007/EK rendelet 2. cikkének (4) bekezdése alapján a belföldi vasúti személyszállítási szolgáltatások számára biztosított valamely mentesség lejáratát megelőzően a tagállamok legfeljebb öt éves további időtartamra mentesíthetik e belföldi vasúti személyszállítási szolgáltatásokat e rendelet 14. cikkének, 16. cikkének, 18. cikkének, 19. cikke (2) bekezdése a) és b) pontjának, valamint 29. cikke (2) bekezdésének az alkalmazása alól.

(5) Valamely tagállam [e rendelet hatálybalépésének időpontját követően kilenc évvel]-ig rendelkezhet úgy, hogy a 10. cikk nem alkalmazandó olyan esetben, amikor egy pályahálózat-működtető számára technikailag kivitelezhetetlen, hogy a 10. cikk (1) bekezdése értelmében vett valós idejű adatokat közöljön bármely vállalkozó vasúti társasággal, menetjegyértékesítővel, utazásszervezővel vagy állomásüzemeltetővel. A tagállamok legalább két évente ismételt megvizsgálják, hogy technikailag mennyire kivitelezhető az ilyen adatok közlése.

⁽¹⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2012/34/EU irányelve (2012. november 21.) az egységes európai vasúti térség létrehozásáról EGT-vonatkozású szöveg (HL L 343., 2012.12.14., 32. o.).

(6) A (84) bekezdés tiszteletben tartásával a tagállamok mentességet biztosíthatnak e rendelet előírásainak alkalmazása alól az alábbi szolgáltatások tekintetében:

- a) városi, elővárosi és regionális vasúti személyszállítási szolgáltatások;
- b) olyan nemzetközi vasúti személyszállítási szolgáltatások, amelyeknek jelentős része – ezen belül legalább egy menetrend szerinti megállás – az Unión kívül történik.

(7) A tagállamok tájékoztatják a Bizottságot a (2), a (4), az (5) és a (6) bekezdés alapján biztosított mentességekről, és indokolással látják el az említett mentességeket.

(8) A (2) bekezdés a) pontjával összhangban nyújtott mentességek nem alkalmazandók az 5., a 11., a 13., a 14., a 21., a 22., a 27. és a 28. cikk tekintetében.

Amennyiben e mentességek regionális vasúti személyszállítási szolgáltatásokra vonatkoznak, akkor a 6. cikk, a 12. cikk, a 18. cikk (3) bekezdése és az V. fejezet tekintetében sem alkalmazandók.

E bekezdés második albekezdése ellenére, a regionális vasúti személyszállítási szolgáltatásokra vonatkozó, a 12. cikk (1) bekezdésének és a 18. cikk (3) bekezdésének alkalmazása alóli mentességek legkésőbb ... [e rendelet hatálybalépésének időpontját követően 7 évvel]-ig alkalmazhatók.

3. cikk

Fogalom meghatározások

E rendelet alkalmazásában:

1. „vállalkozó vasúti társaság”: a 2012/34/EU irányelv 3. cikkének 1. pontjában meghatározottak szerinti vállalkozó vasúti társaságok;
2. „pályahálózat-működtető”: a 2012/34/EU irányelv 3. cikkének 2. pontjában meghatározottak szerinti pályahálózat-működtető;
3. „az állomás üzemeltetője”: egy vagy több vasútállomás vezetéséért felelős tagállami szervezeti egység, amely egyben a pályahálózat-működtető is lehet;
4. „utazásszervező”: a vállalkozó vasúti társaságtól eltérő szervező vagy közvetítő, az (EU) 2015/2302 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁾ 3. cikkének 8. és 9. pontjában meghatározottak szerint;
5. „menetjegy-értékesítő”: a vasúti szállítási szolgáltatások azon kiskereskedelmi forgalmazói, amelyek a kiskereskedelmi forgalmazó és egy vagy több vállalkozó vasúti társaság között létrejött szerződés vagy egyéb megállapodás alapján menetjegyeket – ezen belül átszállójegyeket is – árusítanak;
6. „személyszállítási szerződés”: ellenszolgáltatás fejében vagy térítésmentesen teljesítendő vasúti fuvarozásról szóló szerződés a vállalkozó vasúti társaság és az utas között, amely egy vagy több szállítási szolgáltatásra vonatkozik;
7. „menetjegy”: a személyszállítási szerződés megkötésének érvényes bizonyítéka, formájától függetlenül;
8. „helyfoglalás”: utazásra jogosító, papír- vagy elektronikus formátumú engedély, az előzetesen megerősített, személyre szóló szállítási megállapodásnak megfelelően;
9. „átszállójegy”: a 2012/34/EU irányelv 3. cikkének 35. pontjában meghatározottak szerinti átszállójegy;
10. „szolgáltatás”: vasúti állomások között menetrend szerint működtetett vasúti személyszállítási szolgáltatás, beleértve a helyettesítő utazási megoldás tekintetében kínált szállítási szolgáltatásokat is;
11. „utazás”: egy indulási és egy érkezési állomás között végzett személyszállítás;
12. „belföldi vasúti személyszállítási szolgáltatás”: olyan vasúti személyszállítás, amely során az utas nem lépi át egyetlen tagállam határát sem;
13. „városi és elővárosi vasúti személyszállítási szolgáltatás”: a 2012/34/EU irányelv 3. cikkének 6. pontja értelmében vett vasúti személyszállítási szolgáltatás;
14. „regionális vasúti személyszállítási szolgáltatás”: a 2012/34/EU irányelv 3. cikkének 7. pontja értelmében vett vasúti személyszállítási szolgáltatás;

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/2302 irányelve (2015. november 25.) az utazási csomagokról és az utazási szolgáltatásnyújtásokról, valamint a 2006/2004/EK rendelet és a 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, továbbá a 90/314/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 326., 2015.12.11., 1. o.).

15. „távolsági vasúti személyszállítási szolgáltatás”: a városi, elővárosi vagy regionális vasúti személyszállítási szolgáltatástól eltérő vasúti személyszállítási szolgáltatás;
16. „nemzetközi vasúti személyszállítási szolgáltatás”: olyan vasúti személyszállítási szolgáltatás, amelynek során a vonat valamely tagállam legalább egy határán áthalad, és amelynek fő célja különböző tagállamok vagy valamely tagállam és egy harmadik ország állomásai közötti személyszállítás;
17. „késés”: a közzétett menetrend szerinti érkezési időpont és a végső célállomáson az utas tényleges vagy várt érkezésének időpontja közötti különbség;
18. „érkezés”: az az időpont, amikor a célállomás peronjánál a vonatajtók kinyílnak és az utasok leszállhatnak;
19. „utazási igazolvány” vagy „bérlet”: korlátlan számú utazásra jogosító menetjegy, amellyel a jogos tulajdonosa bizonyos időtartamon belül egy adott vasútvonalon vagy vasúthálózaton utazhat;
20. „elmulasztott csatlakozás”: az a helyzet, amikor egy utas egy vagy több korábbi szolgáltatás késése vagy törlése vagy egy szolgáltatásnak a menetrend szerinti indulási időt megelőző indulása miatt lemarad az átszállójegyként értékesített vasúti utazáson belüli egy vagy több szolgáltatásról;
21. „fogyatékossgal élő személy” és „csökkent mozgásképességű személy”: olyan személy, aki tartós vagy ideiglenes fizikai, mentális, értelmi vagy érzékszervi sérüléssel él, amely miatt különböző akadályokba ütközhet és ez gátolhatja abban, hogy más utasokhoz hasonlóan teljeskörűen és hatékonyan vegye igénybe a közlekedést vagy akinek mozgásképessége a közlekedés során az életkora miatt korlátozott;
22. „állomás”: olyan vasúti létesítmény, ahol a vasúti személyszállítási szolgáltatás megkezdődhet, megállhat vagy befejeződhet.

II. FEJEZET

SZEMÉLYSZÁLLÍTÁSI SZERZŐDÉS, TÁJÉKOZTATÁS ÉS MENETJEGYEK

4. cikk

Személyszállítási szerződés

E fejezet rendelkezéseire is figyelemmel, a személyszállítási szerződés megkötését és teljesítését, valamint a tájékoztatást és a menetjegyek értékesítését az I. melléklet II. és III. címének rendelkezései szabályozzák.

5. cikk

Megkülönböztetésmentes szerződési feltételek és díjszabások

A szociálpolitikai kedvezmények sérelme nélkül, a vállalkozó vasúti társaságoknak, a menetjegy-értékesítőknél vagy az utazásszervezőknél az utas állampolgársága szerinti vagy a vállalkozó vasúti társaság, a menetjegy-értékesítő vagy az utazásszervező Unión belüli székhelye szerinti közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés nélkül kell meghatározniuk szerződési feltételeiket és díjszabásaikat az utazóközönség számára.

E cikk első bekezdése olyankor is alkalmazandó a vállalkozó vasúti társaságokra és a menetjegy-értékesítőkre, amikor a 11. cikkel összhangban helyfoglalásokat fogadnak el az utasoktól.

6. cikk

Kerékpárok

(1) Az utasok a (3) bekezdésben említett korlátozásokkal és adott esetben észszerű díj megfizetése mellett jogosultak kerékpár szállítására a vonatokon.

Olyan vonatokon, amelyeken kötelező a helyfoglalás, lehetőséget kell biztosítani a kerékpár szállítására történő helyfoglalásra.

Amennyiben egy utas helyet foglalt egy kerékpár szállítására, de a kerékpár szállítását megfelelő indok nélkül megtagadták, az utas jogosult helyettesítő utazási megoldásra vagy a 18. cikk szerinti visszatérítésre, a 19. cikk szerinti kártérítésre és a 20. cikk (2) bekezdése szerinti segítségnyújtásra.

(2) Amennyiben a vonaton kerékpár-szállításra kijelölt helyek találhatóak, az utasoknak itt kell elhelyezniük kerékpárjukat. Amennyiben nem állnak rendelkezésre ilyen helyek, az utasoknak ügyelniük kell kerékpárjukra, és minden észszerű erőfeszítést meg kell tenniük annak érdekében, hogy ne okozzanak kárt vagy sérülést más utasoknak, a mozgást segítő eszközökben, a poggyászkban vagy a vasúti műveletek vonatkozásában.

(3) A vállalkozó vasúti társaságok korlátozhatják az utasoknak a kerékpárok vonaton történő szállításához való jogát biztonsági vagy operatív indokokra – mindenekelőtt a csúcsidő alatt alkalmazott kapacitáskorlátozásokra – hivatkozva, vagy ha a vasúti jármű a kerékpárszállítást nem teszi lehetővé. A vállalkozó vasúti társaságok tömegük és méreteik alapján is korlátozhatják a kerékpárok szállítását. A vasúttársaságoknak hivatalos honlapjukon, a 454/2011/EU rendeletben említett telematikai alkalmazásokkal közzé kell tenniük a kerékpárok szállítására vonatkozó feltételeiket, többek között a rendelkezésre álló kapacitásra vonatkozó naprakész információkat is.

(4) Új vasúti járművekre vonatkozó közbeszerzési eljárások indításakor vagy a meglévő vasúti járművek olyan jelentős korszerűsítésekor, amely az (EU) 2016/797 európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹²⁾ 21. cikkének (12) bekezdése szerint új forgalombahozatali járműengedélyt tesz szükségessé, a vállalkozó vasúti társaságoknak biztosítaniuk kell, hogy az adott járműveket igénybe vevő vonat-összeállítások megfelelő számú kerékpárhellyel rendelkezzenek. Ez az albekezdés nem alkalmazandó az étkező-, a háló- és a fekvőhelyes kocsikra.

A vállalkozó vasúti társaságoknak a vonat-összeállítás nagyságát, a szolgáltatás típusát és a kerékpárszállítás iránti igényt figyelembe véve kell meghatározniuk a kerékpárhelyek megfelelő számát. Az (5) bekezdésben említett tervekben meg kell határozni a kerékpárhelyek megfelelő számát. Amennyiben nincsenek ilyen tervek, vagy a tervekben nem határozták meg ezt a számot, minden vonat-összeállításnak legalább négy kerékpárhellyel kell rendelkeznie.

A tagállamok bizonyos szolgáltatástípusok esetében négynél magasabb számot is előírhatnak megfelelő minimális számként, amely esetben az említett szám a második albekezdéssel összhangban meghatározott szám helyett alkalmazandó.

(5) A vállalkozó vasúti társaságok terveket készíthetnek és tarthatnak naprakészen arról, hogy miként lehetne fokozni és továbbfejleszteni a kerékpárszállítást, továbbá milyen egyéb megoldásokkal lehetne ösztönözni a vasút és a kerékpár kombinált használatát.

Az 1370/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽¹³⁾ 2. cikkének b) pontjában meghatározott illetékes hatóságok ilyen terveket készíthetnek a közszolgáltatási szerződések keretében nyújtott szolgáltatásokra vonatkozóan. A tagállamok előírhatják, hogy az említett illetékes hatóságok vagy a területükön működő vállalkozó vasúti társaságok ilyen terveket készítsenek.

(6) Az (5) bekezdésben említett terveket a nyilvánossággal és az érintett képviseleti szervezetekkel folytatott konzultációt követően kell elkészíteni. A terveket a vállalkozó vasúti társaság vagy adott esetben az illetékes hatóság honlapján közzé kell tenni.

7. cikk

A mentesség és a korlátozások tilalma

(1) Az utasokkal szembeni, e rendelet alapján fennálló kötelezettségek nem korlátozhatók és nem lehet alóluk mentesülni, különösen a személyszállítási szerződésben meghatározott eltérés vagy korlátozó záradék révén. Nem kötelező erejű az utasra nézve az olyan szerződéses feltétel, amely közvetve vagy közvetlenül az e rendeletről eredő jogok biztosítása alóli mentességre, a jogoktól való eltérésre vagy a jogok korlátozására irányul.

(2) A vállalkozó vasúti társaságok, az utazásszervezők vagy a menetjegy-értékesítők kínálhatnak az utas számára e rendeletben meghatározott feltételeknél kedvezőbb szerződési feltételeket.

8. cikk

A szolgáltatások megszüntetésével kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség

A vállalkozó vasúti társaságoknak vagy adott esetben a vasúti közszolgáltatási szerződésért felelős illetékes hatóságoknak megfelelő módon – többek között az (EU) 2019/882 irányelvben, valamint a 454/2011/EU és az 1300/2014/EU rendeletben foglalt rendelkezésekkel összhangban hozzáférhető formátumban – még a végrehajtás előtt közzé kell tenniük a szolgáltatások akár ideiglenes, akár végleges megszüntetésére vonatkozó határozatukat.

⁽¹²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/797 irányelve (2016. május 11.) a vasúti rendszer Európai Unión belüli kölcsönös átjárhatóságáról (HL L 138., 2016.5.26., 44. o.).

⁽¹³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1370/2007/EK rendelete (2007. október 23.) a vasúti és közúti személyszállítási közszolgáltatásról, valamint az 1191/69/EGK és az 1107/70/EGK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 315., 2007.12.3., 1.).

9. cikk

Utazási információ

(1) Az egy vagy több vállalkozó vasúti társaság nevében személyszállítási szerződést kínáló vállalkozó vasúti társaságoknak, utazásszervezőknek és menetjegy-értékesítőknél kérésre legalább a II. melléklet I. részében meghatározott információkat kell biztosítaniuk az utas számára azon utazásokról, amelyekre az érintett vállalkozó vasúti társaság szállítási szerződést kínál.

(2) A vállalkozó vasúti társaságoknak, valamint – amennyiben lehetséges – a menetjegy-értékesítőknél és az utazásszervezőknek az utazás során legalább a II. melléklet II. részében felsorolt információkat kell biztosítaniuk az utas számára. Amennyiben egy állomás üzemeltetője ilyen információkkal rendelkezik, szintén közölnie kell azokat az utasokkal.

(3) Az (1) és a (2) bekezdésben említett információt a legmegfelelőbb formában kell közölni, lehetőség szerint valós idejű utazási információk alapján, többek között megfelelő kommunikációs technológiák igénybevételével. Különös figyelmet kell fordítani arra, hogy ezek az információk az (EU) 2019/882 irányelv, valamint a 454/2011/EU és az 1300/2014/EU bizottsági rendelet rendelkezéseivel összhangban hozzáférhetőek legyenek.

10. cikk

Hozzáférés a forgalmi és utazási információkhoz

(1) A pályahálózat-működtetőknél valós idejű adatokat kell közölniük a vállalkozó vasúti társaságokkal, a menetjegy-értékesítőknél, az utazásszervezőkkel és az állomásüzemeltetőknél a vonatok érkezésére és indulására vonatkozóan.

(2) A vállalkozó vasúti társaságoknak hozzáférést kell biztosítaniuk a szolgáltatásaikat értékesítő egyéb vállalkozó vasúti társaságok, menetjegy-értékesítő és utazásszervezők számára a II. melléklet I. és II. részében meghatározott minimális utazási információkhoz, valamint a II. melléklet III. részében említett foglalási rendszerekben végzett műveletekhez.

(3) Az információk megosztását és a hozzáférés biztosítását hátrányos megkülönböztetés és indokolatlan késedelem nélkül kell végrehajtani. Egyszeri kérésnek elegendőnek kell lennie az információkhoz való folyamatos hozzáféréshez. Az (1) és a (2) bekezdéssel összhangban az információk rendelkezésre bocsátására kötelezett pályahálózat-működtető és vállalkozó vasúti társaság kérheti olyan szerződés vagy egyéb megállapodás megkötését, amelynek alapján az információkat nyújtja vagy a hozzáférést biztosítja.

Az információ felhasználására vonatkozó szerződés vagy megállapodások feltételei nem korlátozhatják szükségtelenül az ismételt felhasználás lehetőségét és nem használhatók fel a verseny korlátozására.

A vállalkozó vasúti társaságok megkövetelhetik más vállalkozó vasúti társaságoktól, az utazásszervezőktől és a menetjegy-értékesítőktől a hozzáférés biztosításával kapcsolatban felmerült költségek méltányos, észszerű és arányos pénzügyi ellentételezését, a pályahálózat-működtetők pedig az alkalmazandó szabályokkal összhangban kérhetnek ellentételezést.

(4) Az információk megosztását és a hozzáférés biztosítását megfelelő technikai eszközökkel, például alkalmazásprogramozási felületek révén kell teljesíteni.

(5) Amennyiben az (1) vagy a (2) bekezdés hatálya alá tartozó információkat más uniós jogi aktusokkal, különösen az (EU) 2017/1926 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelettel⁽¹⁴⁾ összhangban szolgáltatják, akkor úgy tekintendő, hogy az e cikk szerinti megfelelő kötelezettségek teljesültek.

11. cikk

Menetjegyvásárlási és helyfoglalási lehetőségek

(1) A vállalkozó vasúti társaságoknak, a menetjegy-értékesítőknél és az utazásszervezőknek jegyeket, valamint adott esetben átszállójegyeket és helyfoglalásokat kell kínálniuk.

(2) A (3) és a (4) bekezdés sérelme nélkül a vállalkozó vasúti társaságoknak – közvetlenül, illetve menetjegy-értékesítőknél vagy utazásszervezőknél keresztül – legalább az egyik alábbi értékesítési módon kell az utasok számára menetjegyeket értékesíteniük:

- a) jegypénztárak, egyéb értékesítési helyek vagy jegyértékesítő automaták;
- b) telefon, internet vagy bármely más széles körben elérhető információtechnológia;
- c) a vonat fedélzete.

Az 1370/2007/EK rendelet 2. cikkének b) pontjában meghatározott illetékes hatóságok előírhatják, hogy a vállalkozó vasúti társaságok a közszolgáltatási szerződések keretében nyújtott szolgáltatásokra több értékesítési módon is kínáljanak menetjegyeket.

⁽¹⁴⁾ A Bizottság (EU) 2017/1926 felhatalmazáson alapuló rendelete (2017. május 31.) a 2010/40/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az EU egészére kiterjedő multimodális utazási információs szolgáltatások nyújtása tekintetében történő kiegészítéséről (HL L 272., 2017.10.21., 1. o.).

(3) Ha az indulási vasútállomáson nincs jegypénztár vagy jegyértékesítő automata, az utasokat a vasútállomáson tájékoztatni kell az alábbiakról:

- a) telefonos, internetes vagy a vonat fedélzetén történő jegyvásárlási lehetőség és a vásárlás módja;
- b) a legközelebbi vasútállomás vagy olyan hely, ahol jegypénztár vagy jegyértékesítő automata található.

(4) Amennyiben az indulási vasútállomáson nincs sem jegypénztár, sem akadálymentes jegyértékesítő automata, sem pedig egyéb akadálymentes, felszállás előtti jegyvásárlási lehetőség, a fogyatékossgal élő személyek számára engedélyezni kell, hogy a vonaton pótdíj megfizetése nélkül vásárolják meg a menetjegyüket. A vállalkozó vasúti társaságok indokolható biztonsági okokból vagy kötelező helyfoglalás miatt korlátozhatják vagy megtagadhatják ezt a jogot.

Amennyiben a vonat fedélzetén nincs személyzet, a vállalkozó vasúti társaságnak tájékoztatnia kell a fogyatékossgal élő személyeket, hogy tudnak-e menetjegyet vásárolni, és ha igen, hogyan.

A tagállamok engedélyezhetik, hogy a vállalkozó vasúti társaságok előírják, hogy a fogyatékossgal élő személyeket a tartózkodási helyük szerinti ország nemzeti jogával és gyakorlataival összhangban kell fogyatékossgal élőknek tekinteni.

A tagállamok az első albekezdésben említett jogot valamennyi utasra kiterjeszthetik. Azok a tagállamok, amelyek élnek ezzel a lehetőséggel, erről tájékoztatják a Bizottságot. Az Európai Vasúti Ügynökségnek ezt az információt közzé kell tennie a 454/2011/EU és az 1300/2014/EU rendelet végrehajtásával kapcsolatos honlapján.

12. cikk

Átszállójegyek

(1) Amennyiben a távolsági vagy a regionális vasúti személyszállítási szolgáltatásokat egyetlen vállalkozó vasúti társaság üzemelteti, a vállalkozó vasúti társaságnak átszállójegyet kell kínálnia e szolgáltatások igénybevételére. Egyéb vasúti személyszállítási szolgáltatások esetében a vállalkozó vasúti társaságoknak minden észszerű erőfeszítést meg kell tenniük annak érdekében, hogy átszállójegyeket kínáljanak, és e célból együtt kell működniük egymással.

Az első albekezdés alkalmazásában a „kizárólagos vállalkozó vasúti társaság” kifejezés magában foglalja azokat a vállalkozó vasúti társaságokat is, amelyek vagy 100 %-ban ugyanazon tulajdonos tulajdonában vannak, vagy amelyek a szóban forgó vállalkozó vasúti társaságok egyikének 100 %-os tulajdonában lévő leányvállalatok.

(2) Az egy vagy több átszállással járó utazások esetén az utasokat a menetjegy vagy menetjegyek megvásárlása előtt tájékoztatni kell arról, hogy az adott menetjegy vagy menetjegyek átszállójegynek minősülnek-e.

(3) Az egy vagy több átszállással járó utazások esetén egy vállalkozó vasúti társaságtól egyetlen kereskedelmi ügylet keretében vásárolt menetjegy vagy menetjegyek átszállójegynek minősülnek, és amennyiben az utas egy vagy több csatlakozást elmulaszt, a vállalkozó vasúti társaság a 18., a 19. és a 20. cikkel összhangban felelősséggel tartozik.

(4) Amennyiben a menetjegyet vagy menetjegyeket egyetlen kereskedelmi ügylet keretében vásárolták, és a menetjegyértékesítő vagy az utazásszervező saját kezdeményezésére kombinálta a menetjegyeket, amennyiben az utas egy vagy több csatlakozást elmulaszt, a menetjegyet vagy menetjegyeket értékesítő menetjegyértékesítő vagy utazásszervező köteles visszatéríteni a ügylet keretében a menetjegyért vagy menetjegyekért fizetett teljes összegét és ezen felül az összeg 75 %-ának megfelelő kártérítést köteles fizetni.

Az első bekezdésben említett visszatérítési és kártérítési jog nem érinti az utasoknak további kártérítést biztosító, alkalmazandó nemzeti jogot.

(5) A (3) és a (4) bekezdésben megállapított kötelezettségek nem alkalmazandók abban az esetben, ha a menetjegyeken, egy másik dokumentumon vagy elektronikusan, az utas által később megjeleníthető módon feltüntették, hogy a menetjegyek külön személyszállítási szerződéseket képviselnek, és az utas erről a vásárlást megelőzően tájékoztatást kapott.

(6) A menetjegyet vagy menetjegyeket értékesítő vállalkozó vasúti társaságnak, utazásszervezőnek vagy menetjegyértékesítőnek kell bizonyítania, hogy az utas megkapta az e cikkben említett tájékoztatást.

(7) A menetjegyértékesítő vagy az utazásszervező felelős az utasok által a (4) bekezdés alapján benyújtott kérelmek és esetleges panaszok kezeléséért. A (4) bekezdésben említett visszatérítést és kártérítést a kérelem beérkezésétől számított 30 napon belül ki kell fizetni.

III. FEJEZET

A VÁLLALKOZÓ VASÚTI TÁRSASÁGOKNAK AZ UTASOKKAL SZEMBENI ÉS AZ UTASOK POGGYÁSZAIRA VONATKOZÓ FELELŐSSÉGE

13. cikk

Utasokkal szembeni és az utasok poggyászaira vonatkozó felelősség

E fejezet rendelkezéseire is figyelemmel, és nem sértve az utasok további kártérítését biztosító alkalmazandó nemzeti jogot, a vállalkozó vasúti társaságoknak az utasokkal szembeni és az utasok poggyászaira vonatkozó felelősségét az I. melléklet IV. címének I., III. és IV. fejezete, valamint VI. és VII. címe szabályozza.

14. cikk

Biztosítás és felelősségbiztosítás

A vállalkozó vasúti társaságnak – a 2012/34/EU irányelv 22. cikkével összhangban – felelősségi fokának megfelelő biztosítással vagy piaci feltételek mellett nyújtott megfelelő garanciával kell rendelkeznie, hogy fedezete legyen a károokra.

15. cikk

Előzetes kifizetések

1. Amennyiben valamely utas életét veszti vagy megsérül – az I. melléklet 26. cikke (5) bekezdésében említettek szerint –, a vállalkozó vasúti társaságnak haladéktalanul – de legkésőbb 15 nappal a kártérítésre jogosult természetes személy személyazonosságának megállapítását követően – az elszenvedett nehézségekkel arányban álló, a közvetlen anyagi szükségletek kielégítéséhez szükséges előzetes kifizetést kell teljesítenie.

2. Az (1) bekezdés sérelme nélkül, az előzetes kifizetés halál esetén nem lehet kevesebb, mint utasonként 21 000 EUR.

3. Az előzetes kifizetés nem tekinthető a felelősség elismerésének, és levonható bármely, e rendelet alapján ezt követően kifizetendő összegből, de nem követelhető vissza, kivéve amikor a kárt az utas gondatlansága vagy az utas hibája okozta, vagy ha az előzetes kifizetésben részesült személy nem a kártérítésre jogosult személy volt.

16. cikk

A felelősség vitatása

Még ha a vállalkozó vasúti társaság vitatja is felelősségét az általa szállított utas fizikai sérüléséért, minden észszerű erőfeszítést meg kell tennie azért, hogy segítse a harmadik féltől kártérítést igénylő utast.

IV. FEJEZET

KÉSÉS, CSATLAKOZÁSMULASZTÁS ÉS JÁRATKIMARADÁS

17. cikk

A késéssel, csatlakozásmulasztással és járatkimaradással kapcsolatos felelősség

E fejezet rendelkezéseire is figyelemmel, a vállalkozó vasúti társaságnak a késéssel, csatlakozásmulasztással és járatkimaradással kapcsolatos felelősségére az I. melléklet IV. címe II. fejezetének rendelkezései az irányadóak.

18. cikk

Visszatérítés és helyettesítő utazási megoldás

(1) Amennyiben induláskor vagy elmulasztott csatlakozás vagy járatkimaradás esetén a személyszállítási szerződés szerinti végső célállomásra való megérkezés észszerűen legalább 60 perces késéssel várható, a késedelmes vagy kimaradó szolgáltatást működtető vállalkozó vasúti társaságnak azonnal fel kell ajánlania az utas számára az alábbiak közötti választás lehetőségét, és meg kell tennie a szükséges intézkedéseket:

- a) a menetjegy teljes árának visszatérítése ugyanazon feltételekkel, mint amelyekkel a fizetés történt, az utazás meg nem tett részére vagy részeire vagy, ha az utazás az utas eredeti útiterve szempontjából már érdektelenné vált, a már megtett részére vagy részeire, adott esetben a kiindulási helyre történő lehető legkorábbi visszajuttatás biztosításával együtt;
- b) az utazás folytatása vagy helyettesítő utazási megoldás a végső célállomásig hasonló szállítási feltételek mellett a lehető legkorábban;

c) az utazás folytatása vagy helyettesítő utazási megoldás a végső célállomásig hasonló szállítási feltételek mellett az utas által választott, későbbi időpontban.

(2) Amennyiben az (1) bekezdés b) és c) pontjának alkalmazásában a hasonló feltételek melletti helyettesítő utazási megoldást ugyanaz a vállalkozó vasúti társaság biztosítja, vagy ha ez a vállalkozó vasúti társaság másik társaságot bíz meg a helyettesítő utazási megoldás biztosításával, ez nem eredményezhet többletköltséget az utas részére. Ez a követelmény abban az esetben is alkalmazandó, ha a helyettesítő utazási megoldás magasabb osztályú szolgáltatással és más szállítási móddal történik. A vállalkozó vasúti társaságoknak minden észszerű intézkedést meg kell tenniük a további átszállások elkerülése és annak érdekében, hogy biztosítsák, hogy a teljes utazási időre kivetített késés időtartama a lehető legrövidebb legyen. Az utasokat csak akkor szabad alacsonyabb osztályú közlekedési eszközzel szállítani, ha nincs egyéb helyettesítő utazási megoldás.

(3) A (2) bekezdés sérelme nélkül a vállalkozó vasúti társaság az utas kérésére hozzájárulhat ahhoz, hogy az utas más közlekedési szolgáltatókkal olyan szerződéseket kössön, amelyek lehetővé teszik az utas számára, hogy hasonló feltételek mellett eljusson a végső célállomásig, amely esetben a vállalkozó vasúti társaság megtéríti az utas felmerült költségeit.

Amennyiben az utas a késedelmes vagy kimaradó szolgáltatás vagy az elmulasztott csatlakozás menetrend szerinti indulási idejétől számított 100 percen belül nem kap tájékoztatást a rendelkezésre álló helyettesítő utazási megoldásokról, jogában áll más vasúti vagy autóbuszos közösségi közlekedési szolgáltatást nyújtó társasággal ilyen szerződést kötni. A vállalkozó vasúti társaságnak meg kell térítenie az utasnak az ennek nyomán felmerült szükséges, megfelelő és észszerű költségeit.

Ez a bekezdés nem érinti azokat a nemzeti szintű törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek a helyettesítő utazási megoldások tekintetében kedvezőbb feltételeket biztosítanak az utasok számára.

(4) A helyettesítő utazási megoldás szolgáltatójának alternatív szolgáltatás felkínálása esetén hasonló szintű segítséget és akadálymentes feltételeket kell biztosítani a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek számára. A helyettesítő utazási megoldás szolgáltatói a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek számára a többi utas számára kínált szolgáltatásoktól eltérő, az igényeikhez igazított alternatív szolgáltatásokat biztosíthatnak.

(5) Az (1) bekezdés a) pontjában és a (3) bekezdésben említett visszatérítéseket a kérelem beérkezésétől számított 30 napon belül kell kifizetni. A tagállamok megkövetelhetik a vállalkozó vasúti társaságoktól, hogy ezeket a kérelmeket meghatározott kommunikációs eszközökön keresztül fogadják be, feltéve hogy ez nem eredményez hátrányos megkülönböztetést. A visszatérítés kifizetése történhet utalvány és/vagy egyéb szolgáltatások formájában, amennyiben az utalványokra és/vagy az egyéb szolgáltatásokra vonatkozó feltételek kellően rugalmasak, különösen az érvényességi idő és a célállomás tekintetében, és az utas elfogadja az említett utalványokat és/vagy egyéb szolgáltatásokat. A menetjegy ára alapján járó visszatérítést nem csökkenthetik pénzügyi tranzakciós költségek, például díjak, telefonköltség vagy postaköltség.

(6) A Bizottság [az e rendelet hatálybalépésének időpontját követően 12 hónappal]-ig végrehajtási jogi aktust fogad el az e rendelet szerinti visszatérítési kérelmekhez használandó közös formanyomtatvány létrehozásáról. Az említett közös formanyomtatványt olyan formátumban kell létrehozni, hogy az a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek számára is akadálymentesen hozzáférhető legyen. Az említett végrehajtási jogi aktust a 38. cikk (2) bekezdésében meghatározott vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

(7) Az utasok jogosultak kérelmüket a (6) bekezdésben említett közös formanyomtatványon benyújtani. A vállalkozó vasúti társaság nem utasíthatja el a visszatérítés iránti kérelmet pusztán azon az alapon, hogy az utas nem ezt a formanyomtatványt használta. Ha a kérelem nem kellően pontos, a vállalkozó vasúti társaságnak fel kell kérnie az utast arra, hogy pontosítsa kérelmét, és ehhez segítséget kell nyújtania a részére.

19. cikk

Kártérítés

(1) Az utas – az utazási jog elvesztése nélkül – a menetjegyen vagy átszállójegyen feltüntetett indulási állomás és végső célállomás közötti késések miatt kártérítésre jogosult a vállalkozó vasúti társaságtól olyan késés esetén, amikor a jegy árát a 18. cikkkel összhangban nem térítették vissza. A késések esetén fizetendő legalacsonyabb összegű kártérítések a következők:

- a) a menetjegy árának 25 %-a 60–119 perces késés esetén;
- b) a menetjegy árának 50 %-a 120 perces vagy azt meghaladó késés esetén.

(2) Az (1) bekezdés azokra az utasokra is vonatkozik, akik utazási igazolvánnyal vagy vasúti bérlettel rendelkeznek. Ha az említett utasok ismétlődő késéseknek vagy járatkimaradásoknak vannak kitéve igazolványuk vagy bérletük érvényességi ideje alatt, megfelelő kártérítésre jogosultak a vállalkozó vasúti társaságok kártérítési szabályai alapján. Ezekben a szabályokban ismertetni kell a késések meghatározásának és a kártérítések számításának kritériumait. Amennyiben egy utazási igazolvány vagy bérlet érvényességi ideje alatt 60 percnél rövidebb késések ismétlődnek, a késéseket összesíteni lehet, és az utasok ez alapján kártérítést kaphatnak a vállalkozó vasúti társaság kártérítési szabályaival összhangban.

(3) A (2) bekezdés sérelme nélkül, a késésért járó kártérítést a késedelmes szolgáltatásért az utas által ténylegesen fizetett teljes árhoz viszonyítva kell kiszámítani. Amennyiben a személyszállítási szerződés menettérti útra szól, az oda- vagy a visszaúton elszenvedett késésekért fizetendő kártérítést a menetjegyen az utazás adott útszakaszára vonatkozóan feltüntetett árhoz viszonyítva kell kiszámítani. Amennyiben az egyes útszakaszok ára nincs külön feltüntetve a menetjegyen, a kártérítést a menetjegy árának feléhez viszonyítva kell kiszámítani. Ugyanígy, az utas számára legalább két egymást követő utazást lehetővé tevő személyszállítási szerződés bármely egyéb formája szerinti utazás során elszenvedett késedelmes szolgáltatás esetén a kártérítést a teljes árhoz viszonyítva arányosan kell kiszámítani.

(4) A késés időtartamának kiszámításakor nem kell figyelembe venni azokat a késéseket, amelyekről a vállalkozó vasúti társaság bizonyítani tudja, hogy az Unión kívül történtek.

(5) A Bizottság ... [az e rendelet hatálybalépésének időpontját követően 12 hónappal]-ig végrehajtási jogi aktust fogad el az e rendelet szerinti kártérítési kérelmekhez használandó közös formanyomtatvány létrehozásáról. Az említett közös formanyomtatványt olyan formátumban kell létrehozni, hogy az a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek számára is akadálymentesen elérhető legyen. Az említett végrehajtási jogi aktust a 38. cikk (2) bekezdésében meghatározott vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

(6) A tagállamok megkövetelhetik a vállalkozó vasúti társaságoktól, hogy a kártérítési kérelmeket meghatározott kommunikációs eszközökön keresztül fogadják be, feltéve hogy ez nem eredményez hátrányos megkülönböztetést. Az utasok jogosultak kérelmüket a (5) bekezdésben említett közös formanyomtatványon benyújtani. A vállalkozó vasúti társaság nem utasíthatja el a kártérítési kérelmet pusztán azon az alapon, hogy az utas nem az említett formanyomtatványt használta. Ha a kérelem nem kellően pontos, a vállalkozó vasúti társaságnak fel kell kérnie az utast arra, hogy pontosítsa kérelmét, és ehhez segítséget kell nyújtania a részére.

(7) A menetjegy árára vonatkozó kártérítést a kártérítési kérelem benyújtását követő egy hónapon belül ki kell fizetni. A kártérítés kifizetése történhet utalvány és/vagy egyéb szolgáltatások formájában, amennyiben a feltételek rugalmasak, különösen az érvényességi idő és a célállomás tekintetében. Az utas kérelmére a kártérítést pénzben kell kifizetni.

(8) A menetjegy ára alapján járó kártérítést nem csökkenthetik pénzügyi tranzakciós költségek, például díjak, telefonköltség vagy postaköltség. A vállalkozó vasúti társaságok megállapíthatnak minimális összeghatárt, amely alatt nem fizetnek kártérítést. E határérték nem haladhatja meg a 4 EUR-t jegyenként.

(9) Az utas nem jogosult kártérítésre, ha a késésről a jegyvásárlást megelőzően tájékoztatták, vagy ha az utazásnak másik szolgáltatással vagy helyettesítő utazási megoldással való folytatása következtében a késés a 60 percet nem haladja meg.

(10) A vállalkozó vasúti társaság nem kötelezhető kártérítés fizetésére olyan esetben, amikor bizonyítani tudja, hogy a késést, a csatlakozásmulasztást vagy a járatkimaradást közvetlenül a következők okozták vagy hogy a késés, a csatlakozásmulasztás vagy a járatkimaradás szervesen kapcsolódott a következőkhöz:

- a) a vasúti üzemmel össze nem függő rendkívüli körülmények – például szélsőséges időjárási körülmények, jelentős természeti katasztrófák vagy súlyos népegészségügyi válsághelyzetek –, amelyeket a vállalkozó vasúti társaság az adott körülmények között elvárható gondosság ellenére sem kerülhetett el, és amelyek következményeit nem háríthatta el;
- b) az utas hibája; vagy
- c) egy harmadik fél magatartása, amelyet a vállalkozó vasúti társaság az adott körülmények között elvárható gondosság ellenére sem kerülhetett el, és amelynek következményeit nem háríthatta el, mint például személyek a síneken, vezetőkek eltulajdonítása, fedélzeti vészhelyzetek, bűnüldözési tevékenységek, szabotázs vagy terrorizmus.

A vállalkozó vasúti társaság személyzete által folytatott sztrájk, az ugyanazt a vasúti infrastruktúrát használó más társaságok cselekményei vagy mulasztásai, valamint a pályahálózat-működtetők és az állomásüzemeltetők cselekményei vagy mulasztásai nem tartoznak az első albekezdés c) pontjában említett mentesség hatálya alá.

20. cikk

Segítségnyújtás

(1) Késéssel történő érkezés vagy indulás vagy járatkimaradás esetén a vállalkozó vasúti társaságnak vagy az állomás üzemeltetőjének folyamatosan tájékoztatnia kell az utasokat a kialakult helyzetről, valamint a szolgáltatás vagy a helyettesítő szolgáltatás várható indulási és érkezési idejéről, amint ez az információ rendelkezésre áll. Amennyiben a menetjegy-értékesítők és az utazásszervezők rendelkeznek ezzel az információval, azt ők is kötelesek az utas rendelkezésére bocsátani.

(2) Az (1) bekezdésben említett, legalább 60 perces késés vagy járatkimaradás esetén a késedelmes vagy kimaradó szolgáltatást működtető vállalkozó vasúti társaság köteles térítésmentesen felajánlani az utasok részére az alábbiakat:

- a) a várakozási időhöz észszerűen mérten ételek és frissítők, amennyiben azok a vonaton vagy az állomáson rendelkezésre állnak, vagy észszerűen odaszállíthatók olyan szempontokat figyelembe véve, mint a beszállítótól való távolság, a szállítási idő és a költségek;

- b) szállodai vagy egyéb szálláshely, valamint a vasútállomás és a szálláshely közötti szállítás azokban az esetekben, amikor egy- vagy többéjszakás tartózkodás vagy többlettartózkodás válik szükségessé, amennyiben az időben és fizikailag lehetséges. Azokban az esetekben, amikor az ilyen tartózkodás a 19. cikk (10) bekezdésében említett körülmények miatt válik szükségessé, a vállalkozó vasúti társaság legfeljebb három éjszakára korlátozhatja az elszállásolási kötelezettség időtartamát. Lehetőség szerint figyelembe kell venni a fogyatékkal élő és a csökkent mozgásképességű személyek hozzáférési igényeit, valamint a segítő kutyák szükségleteit;
- c) amennyiben a vonat a pályán akadt el, szállítás a vonattól a vasútállomásra, a szolgáltatás alternatív kiindulási helyére vagy végső célállomására, amennyiben az időben és fizikailag lehetséges.
- (3) Amennyiben a vasúti szolgáltatás megszakadt és az a továbbiakban vagy észszerű időn belül nem folytatható, a vállalkozó vasúti társaságok kötelesek az utasok számára a lehető legrövidebb időn belül alternatív szállítási szolgáltatást biztosítani, és megtenni az ehhez szükséges intézkedéseket.
- (4) A vállalkozó vasúti társaságoknak tájékoztatniuk kell az érintett utasokat, hogy milyen módon kérhetnek igazolást arról, hogy a vasúti járat késett, csatlakozás elmulasztásához vezetett vagy kimaradt. Ezt az igazolást a 18. cikkben foglalt rendelkezésekkel összefüggésben is alkalmazni kell.
- (5) Az (1)–(4) bekezdés alkalmazása során az üzemeltető vállalkozó vasúti társaságnak különös figyelmet kell fordítania a fogyatékkal élő és a csökkent mozgásképességű személyek, valamint bármely őket kísérő személy és a segítő kutyák igényeire.
- (6) Amennyiben a 2012/34/EU irányelv 13a. cikkének (3) bekezdésével összhangban vészhelyzeti tervek elkészítésére kerül sor, a vállalkozó vasúti társaságoknak egyeztetniük kell az állomás üzemeltetőjével és a pályahálózat-működtetővel, hogy azok fel legyenek készülve az olyan jelentős üzemzavarokra és hosszú késésekre, amelyek nyomán nagyszámú utas rekedhet az állomáson. A vészhelyzeti tervekben szerepelniük kell a riasztási és az információs rendszerek hozzáférhetőségére vonatkozó követelményeknek is.

V. FEJEZET

A FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐ ÉS A CSÖKKENT MOZGÁSKÉPESSÉGŰ SZEMÉLYEK

21. cikk

Közlekedéshez való jog

- (1) A vállalkozó vasúti társaságoknak és az állomások üzemeltetőinek a fogyatékkal élő és a csökkent mozgásképességű személyek képviselőinek aktív részvételével a fogyatékkal élő személyek – a nemzeti gyakorlatokkal összhangban segítőként elismert segítőiket is beleértve – és a csökkent mozgásképességű személyek szállítása tekintetében megkülönböztetésmentes hozzáférési szabályokat kell megállapítaniuk és alkalmazniuk. Az említett szabályokban figyelembe kell venni az 1300/2014/EU rendelet mellékletének 4.4.3. pontjában említett megállapodásokat, mindenekelőtt arra vonatkozóan, hogy mely szervezet felelős a fogyatékkal élő és a csökkent mozgásképességű személyek részére biztosítandó segítségnyújtásért.
- (2) A fogyatékkal élő és a csökkent mozgásképességű személyek számára többletköltségek nélkül kell helyfoglalást és menetjegyet kínálni. A vállalkozó vasúti társaság, a menetjegy-értékesítő és az utazásszervező a fogyatékkal élő és a csökkent mozgásképességű személyektől nem tagadhatja meg a helyfoglalás elfogadását vagy a menetjegy kiadását és nem követelheti meg, hogy egy másik személy kísérje az ilyen személyeket, kivéve, ha ez az (1) bekezdésben említett hozzáférési szabályoknak való megfelelés érdekében feltétlenül szükséges.

22. cikk

A fogyatékkal élő és a csökkent mozgásképességű személyeknek nyújtott tájékoztatás

- (1) A 21. cikk (1) bekezdésben említett hozzáférési szabályok értelmében a vállalkozó vasúti társaságnak, az állomás üzemeltetőjének, a menetjegy-értékesítőnek és az utazásszervezőnek kérésre tájékoztatást kell nyújtania a fogyatékkal élő és a csökkent mozgásképességű személyek számára az állomás és annak létesítményei, valamint a vasúti szolgáltatások akadálymentességéről és a járművekhez való hozzáférés feltételeiről – többek között a 454/2011/EU és az 1300/2014/EU rendeletben és az (EU) 2019/882 irányelvben foglalt rendelkezéseknek megfelelő akadálymentes formátumokban –, valamint tájékoztatniuk kell a fogyatékkal élő és a csökkent mozgásképességű személyeket a vonat felszereltségéről.
- (2) Amennyiben a vállalkozó vasúti társaság, a menetjegy-értékesítő vagy az utazásszervező él a 21. cikk (2) bekezdése szerinti eltéréssel, a helyfoglalás vagy a jegykiadás megtagadását, vagy a kíséret megkövetelését követő öt munkanapon belül kérésre írásban tájékoztatnia kell ennek okairól az érintett fogyatékkal élő vagy csökkent mozgásképességű személyt. A vállalkozó vasúti társaságnak, a menetjegy-értékesítőnek vagy az utazásszervezőnek észszerű erőfeszítést kell tennie arra, hogy a szóban forgó személy szükségleteire figyelemmel a számára elfogadható alternatív közlekedési lehetőséget javasoljon.

(3) A vállalkozó vasúti társaságoknak és az állomások üzemeltetőinek a személyzet nélküli állomásokon biztosítaniuk kell, hogy a 21. cikk (1) bekezdésében említett hozzáférési szabályokkal összhangban könnyen hozzáférhető információk álljanak rendelkezésre a legközelebbi személyzettel ellátott állomásokról és a fogyatékossgal élő vagy csökkent mozgásképességű személyek számára közvetlenül elérhető segítségnyújtásról, többek között a 454/2011/EU és az 1300/2014/EU bizottsági rendeletben és az (EU) 2019/882 irányelvben foglalt rendelkezéseknek megfelelő akadálymentes formátumokban.

23. cikk

Segítségnyújtás a vasútállomásokon és a vonat fedélzetén

(1) A fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek részére a következő segítségnyújtást kell biztosítani:

- a) a nemzeti gyakorlatokkal összhangban segítőként elismert segítő kedvezményes áron vagy adott esetben térítésmentesen utazhat, és számára – amennyiben ez megoldható – a fogyatékossgal élő személy mellett kell ülőhelyet biztosítani;
- b) amennyiben egy vállalkozó vasúti társaság a 21. cikk (2) bekezdésével összhangban megköveteli, hogy az utas kísérelve utazzon a vonat fedélzetén, akkor a kísérő személy térítésmentesen utazásra jogosult, és számára – amennyiben ez megoldható – a fogyatékossgal élő vagy csökkent mozgásképességű személy mellett kell ülőhelyet biztosítani;
- c) a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek számára lehetővé kell tenni, hogy – az idevágó nemzeti joggal összhangban – segítő kutya kísérje őket;
- d) személyzet nélküli vonatok esetén az állomások üzemeltetőinek vagy a vállalkozó vasúti társaságoknak a 20. cikk (1) bekezdésében említett hozzáférési szabályokkal összhangban térítésmentes segítségnyújtást kell biztosítaniuk a vonatra való felszálláskor és a vonatról való leszálláskor, ha az állomáson rendelkezésre áll képzett személyzet;
- e) személyzettel ellátott vasútállomásról való elindulás, ott történő átszállás vagy az oda történő megérkezés során az állomás üzemeltetőjének vagy a vállalkozó vasúti társaságnak térítésmentes segítségnyújtást kell biztosítania oly módon, hogy az érintett személy fel tudjon szállni a vonatra, át tudjon szállni egy olyan csatlakozó vasúti járatra, amelyre menetjeggyel rendelkezik vagy le tudjon szállni a vonatról, amennyiben az állomáson rendelkezésre áll képzett személyzet. Amennyiben a segítségnyújtás iránti igényt a 24. cikk a) pontjának megfelelően előre bejelentik, az állomás üzemeltetője vagy a vállalkozó vasúti társaság köteles biztosítani a kért segítségnyújtást;
- f) személyzet nélküli állomásokon a vállalkozó vasúti társaságoknak térítésmentes segítségnyújtást kell biztosítaniuk a vonat fedélzetén, valamint a vonatra való felszálláskor és a vonatról való leszálláskor, ha a vonat képzett kísérő személyzettel rendelkezik;
- g) a vonat fedélzetén vagy az állomáson lévő képzett kísérő személyzet hiányában az állomások üzemeltetőinek vagy a vállalkozó vasúti társaságoknak minden észszerű erőfeszítést meg kell tenniük annak érdekében, hogy a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek számára biztosítsák a vasúti utazáshoz való hozzáférést;
- h) a vállalkozó vasúti társaságoknak minden észszerű erőfeszítést meg kell tenniük annak érdekében, hogy a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek ugyanazokat a fedélzeti szolgáltatásokat vehessék igénybe, mint a többi utas, amennyiben a szóban forgó személyek nem tudják önállóan és biztonságosan igénybe venni az említett szolgáltatásokat.

(2) A 21. cikk (1) bekezdésében említett szabályokban meg kell állapítani az e cikk (1) bekezdésében említett jogok gyakorlására vonatkozó részletes rendelkezéseket.

24. cikk

A segítségnyújtás körülményei

A vállalkozó vasúti társaságoknak, az állomások üzemeltetőinek, a menetjegy-értékesítőknek és az utazásszervezőknek együtt kell működniük annak érdekében, hogy egyetlen értesítési mechanizmust biztosítva, a 21. és a 23. cikkben meghatározottak szerint térítésmentes segítséget nyújtsanak a fogyatékossgal élő és csökkent mozgásképességű személyek számára, az alábbi pontoknak megfelelően:

- a) a segítségnyújtás feltétele, hogy az utas ilyen segítségnyújtás iránti igényéről legalább 24 órával annak szükségessége előtt értesítse a vállalkozó vasúti társaságot, az állomás üzemeltetőjét, vagy azt a menetjegy-értékesítőt, illetve utazásszervezőt, amelytől a menetjegyet megvásárolták vagy adott esetben az f) pontban említett egyablakos kapcsolattartó pontot. Egy vasúti utazásra vonatkozóan elegendő egy értesítést küldeni. Az ilyen értesítést továbbítani kell az utazásban közreműködő minden vállalkozó vasúti társaságnak és állomásüzemeltetőnek.

Az értesítést az alkalmazott kommunikációs módtól függetlenül többletköltségek nélkül kell fogadni.

Amennyiben a menetjegy vagy bérlet többszöri utazásra jogosít, egy értesítés elegendő, feltéve, hogy elegendő információ áll rendelkezésre a további utazások időpontjáról, és a szóban forgó értesítést minden esetben legalább 24 órával az első segítségnyújtás szükségessége előtt kell megtenni. Az utas és/vagy annak képviselője köteles minden észszerű erőfeszítést megtenni annak érdekében, hogy az ilyen további utazások lemondását legalább 12 órával előre bejelentse.

A tagállamok legkésőbb 2026. június 30-ig engedélyezhetik az értesítésekre vonatkozóan az első, második és harmadik albekezdésben előírt 24 órás időszak legfeljebb 36 órára történő meghosszabbítását. Ilyen esetekben a tagállamok tájékoztatják a Bizottságot az említett engedély megadásáról, és ismertetik az említett időszak lerövidítése érdekében már meghozott vagy tervezett intézkedéseket;

- b) a vállalkozó vasúti társaságoknak, az állomások üzemeltetőinek, a menetjegy-értékesítőknek és az utazásszervezőknek valamennyi, az értesítések fogadásához szükséges intézkedést meg kell tenniük. Amennyiben a menetjegy-értékesítők nem tudják kezelni az ilyen értesítéseket, alternatív vásárlási pontokat kell javasolniuk vagy alternatív módokat kell megadniuk az értesítés megtételéhez;
- c) amennyiben nem kerül sor az a) pontnak megfelelő értesítésre, a vállalkozó vasúti társaságnak és az állomás üzemeltetőjének minden észszerű lépést meg kell tennie annak érdekében, hogy segítséget nyújtson a fogyatékossgal élő vagy a csökkent mozgásképességű személy számára az utazás lehetővé tétele érdekében;
- d) e cikk f) pontjának sérelme nélkül az állomás üzemeltetőjének vagy bármely más felhatalmazott személynek ki kell jelölnie azokat a helyeket, ahol a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek a vasútállomásra való megérkezésüket bejelenthetik és ahol segítséget kérhetnek. Az ilyen helyek kijelölésével és az azokra vonatkozó tájékoztatással kapcsolatos feladatokról a 21. cikk (1) bekezdésében foglalt hozzáférési szabályokban kell rendelkezni;
- e) a segítségnyújtás feltétele, hogy a fogyatékossgal élő vagy a csökkent mozgásképességű személy a kijelölt helyen megjelenjen az ilyen segítséget nyújtó vállalkozó vasúti társaság vagy állomásüzemeltető által előzetesen megállapított időpontban. Ezen időpont legfeljebb 60 perccel előzheti meg a közzétett indulási időt, vagy azt az időpontot, amelyre az összes utast kéri, hogy jelenjék meg. Ha nem állapítanak meg olyan időpontot, amelyen belül a fogyatékossgal élő vagy a csökkent mozgásképességű személynek meg kellene jelennie, a személynek a kijelölt helyen legalább 30 perccel a közzétett indulási idő előtt vagy azon időpont előtt kell megjelennie, amelyre az összes utast kéri, hogy jelenjék meg;
- f) a tagállamok megkövetelhetik, hogy az állomásüzemeltetők és a vállalkozó vasúti társaságok a területükön együttműködjenek a fogyatékossgal élő személyeket és a csökkent mozgásképességű személyeket segítő egyablakos kapcsolattartó pontok létesítése és működtetése céljából. Az egyablakos kapcsolattartó pontok működési feltételeit a 21. cikk (1) bekezdésében említett hozzáférési szabályokban kell meghatározni. Az említett egyablakos kapcsolattartó pontok feladata a következő:
 - i. segítségnyújtás iránti kérések fogadása az állomásokon;
 - ii. segítségnyújtás iránti egyedi kérések továbbítása az állomásüzemeltetők és a vállalkozó vasúti társaságok felé; valamint
 - iii. az akadálymentességgel kapcsolatos tájékoztatás.

25. cikk

A mozgást segítő eszközök, segédeszközök és segítő kutyák tekintetében nyújtott kártérítés

(1) Amennyiben valamely vállalkozó vasúti társaság vagy állomásüzemeltető elveszíti vagy megrongálja egy fogyatékossgal élő vagy csökkent mozgásképességű személy mozgást segítő eszközét – többek között a kerekesszékét –, segédeszközét, vagy segítő kutyájának az elvesztését vagy sérülését okozza, felelőség terheli az okozott kárért, veszteségért vagy sérülésért, és indokolatlan késedelem nélkül kártérítést kell nyújtania. Az említett kártérítésnek tartalmaznia kell a következőket:

- a) az elveszített vagy megrongálódott mozgást segítő eszköz vagy segédeszköz pótlásának vagy javításának a költséget;
- b) a az elveszített vagy sérülést szenvedett segítő kutya pótlásának vagy sérülése kezelésének a költsége, valamint
- c) a mozgást segítő eszköz, segédeszköz vagy segítő kutya ideiglenes pótlásának észszerű költségei, amennyiben a vállalkozó vasúti társaság vagy az állomásüzemeltető a (2) bekezdéssel összhangban nem biztosít ilyen pótlást.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában a vállalkozó vasúti társaságoknak és az állomásüzemeltetőknek sürgősen minden észszerű erőfeszítést meg kell tenniük annak érdekében, hogy biztosítsák a mozgást segítő eszközök vagy a segédeszközök ideiglenesen helyettesítő, azonnal szükséges eszközt vagy segédeszközt. A fogyatékossgal élő vagy csökkent mozgásképességű személy számára lehetővé kell tenni, hogy az (1) bekezdésben említett kártérítés kifizetéséig megtartsa a szóban forgó ideiglenes helyettesítő eszközt vagy segédeszközt.

26. cikk

A személyzet képzése

(1) A vállalkozó vasúti társaságoknak és az állomásüzemeltetőknek biztosítaniuk kell a következőket a személyzet minden olyan tagja – beleértve az újonnan felvett tagokat is –, aki rendes feladatai részeként közvetlenül segítséget nyújt fogyatékossgal élő vagy csökkent mozgásképességű személyeknek, fogyatékossgal kapcsolatos képzésben részesül annak érdekében, hogy tisztában legyen e személyek igényei kielégítésének módjával.

Az állomáson vagy a vonatokon dolgozó, az utazóközönséggel közvetlen kapcsolatba kerülő személyzet minden tagja részére a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképeségű személyek igényeivel kapcsolatos tájékozottságot növelő képzés és rendszeres frissítő képzések megtartása.

(2) A vállalkozó vasúti társaságok és az állomásüzemeltetők elfogadják a fogyatékossgal élő alkalmazottak, és megfontolhatják a fogyatékossgal élő vagy csökkent mozgásképeségű utasok és/vagy az őket képviselő szervezetek (1) bekezdésben említett képzésen való részvételét.

VI. FEJEZET

BIZTONSÁG, PANASZOK ÉS SZOLGÁLTATÁSMINŐSÉG

27. cikk

Az utasok személyes biztonsága

A hatóságokkal egyetértésben a vállalkozó vasúti társaságoknak, a pályahálózat-működtetőknek és az állomások üzemeltetőinek saját felelősségi körén belül meg kell tenniük a megfelelő intézkedéseket, és azokat hozzá kell igazítaniuk a hatóságok által meghatározott biztonsági szinthez, a vasútállomásokon és a vonatokon az utasok személyes biztonságának biztosítása, valamint a kockázatok kezelése érdekében. Együtt kell működniük és információt kell cserélniük a biztonság szintjét feltehetően csökkentő cselekmények megelőzésére vonatkozó legjobb gyakorlatról.

28. cikk

Panaszok

(1) Saját felelősségi körükön belül az egyes vállalkozó vasúti társaságoknak és az éves átlagban a napi több mint 10 000 utast kiszolgáló állomások egyes üzemeltetőinek kivétel nélkül létre kell hozniuk egy panasztételi mechanizmust az e rendelet hatálya alá tartozó jogok és kötelezettségek vonatkozásában. E szereplőknek az utasok számára széles körben ismertté kell tenniük elérhetőségeiket és munkanyelvüket vagy munkanyelveiket. Ez a mechanizmus nem alkalmazandó a III. fejezet vonatkozásában.

(2) Az (1) bekezdésben említett mechanizmusok keretében az utasok bármely érintett vállalkozó vasúti társaságnál vagy állomásüzemeltetőnél benyújthatják az említettek felelősségi körébe tartozó panaszt. Az ilyen panaszokat az érintett esemény bekövetkeztétől számított három hónapon belül kell megtenni. A címzettnek a panasz kézhezvételétől számított egy hónapon belül indoklással ellátott választ kell adnia, vagy – indokolt esetben – tájékoztatnia kell az utast arról, hogy a panasz kézhezvételének időpontjától számított három hónapon belül választ fog kapni. A vállalkozó vasúti társaságoknak és az állomások üzemeltetőinek a 33. és a 34. cikkben említett panaszkezelési eljárást is magában foglaló panaszkezelési eljárás teljes időtartama alatt meg kell őrizniük a panaszok kivizsgálásához szükséges adatokat, és azokat kérésre a nemzeti végrehajtó szervek rendelkezésére kell bocsátaniuk.

(3) A panaszkezelési eljárás részleteit nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenni egyebek mellett a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképeségű személyek számára is. Ezt a tájékoztatást kérésre elérhetővé kell tenni legalább azon a nyelven vagy azokon a nyelveken, amely vagy amelyek a vállalkozó vasúti társaság működési helye szerinti tagállam hivatalos nyelve vagy nyelvei.

(4) A vállalkozó vasúti társaságnak a 29. cikk (2) bekezdésében említett jelentésben közzé kell tennie az utasoktól beérkezett panaszok számát és típusait, a feldolgozott panaszokat, a válaszadási időt és a helyzet javítására tett esetleges intézkedéseket.

29. cikk

Szolgáltatásminőségi előírások

(1) A vállalkozó vasúti társaságoknak szolgáltatásminőségi előírásokat kell megállapítaniuk, és a szolgáltatásminőség fenntartása érdekében minőségbiztosítási rendszert kell alkalmazniuk. A szolgáltatásminőségi előírásoknak ki kell terjedniük legalább a III. mellékletben felsorolt elemekre.

(2) A vállalkozó vasúti társaságoknak saját teljesítményüket a szolgáltatásminőségi előírásokban foglaltak alapján kell nyomon követniük. 2023. június 30-ig, majd azt követően két évente jelentést kell közzétenniük honlapjukon a szolgáltatásminőségi teljesítményükről. Ezeket a jelentéseket az Európai Unió Vasúti Ügynöksége honlapján is közzé kell tenni.

(3) Az állomások üzemeltetőinek a III. mellékletben felsorolt releváns elemek alapján kell kidolgozniuk a szolgáltatásminőségi előírásokat. Teljesítményüket az említett előírások alapján kell nyomon követniük, és kérésre hozzáférést kell biztosítaniuk nemzeti hatóságai számára a teljesítményükre vonatkozó információkhoz.

VII. FEJEZET

TÁJÉKOZTATÁS ÉS VÉGREHAJTÁS

30. cikk

Az utasok tájékoztatása jogairól

(1) A vállalkozó vasúti társaságoknak, az állomások üzemeltetőinek, a menetjegy-értékesítőknél és az utazásszervezőknek a vasúti menetjegyek értékesítése során tájékoztatniuk kell az utasokat az e rendelet szerinti jogairól és kötelezettségeikről. Ezen tájékoztatási kötelezettségnek való megfelelés érdekében használhatják ezen rendelet rendelkezéseinek összefoglalóját, amelyet a Bizottság az Unió összes hivatalos nyelvén elkészít és rendelkezésükre bocsát. Az említett tájékoztatást – többek között az (EU) 2019/882 irányelvben, valamint az 1300/2014/EU rendeletben szereplő rendelkezéseknek megfelelően akadálymentesen hozzáférhető formátumban, papíralapú vagy elektronikus formátumban vagy bármely egyéb módon kell nyújtaniuk. E tájékoztatásban pontosan meg kell adniuk, hogy hol lehet tájékozódni járatki-maradás, elmulasztott csatlakozás vagy jelentős késés esetén.

(2) A vállalkozó vasúti társaságoknak és az állomások üzemeltetőinek megfelelő módon tájékoztatniuk kell az utasokat – többek között az (EU) 2019/882 irányelvben, illetve az 1300/2014/EU rendeletben szereplő rendelkezéseknek megfelelően akadálymentesen hozzáférhető formátumban – az állomáson, a vonaton és a honlapjukon az e rendelet szerinti jogairól és kötelezettségeikről, valamint a 31. cikk alapján a tagállamok által kijelölt szerv vagy szervek elérhetőségeiről.

31. cikk

Nemzeti végrehajtó szervek kijelölése

(1) Mind egyes tagállam kijelöli az e rendelet végrehajtásáért felelős szervet vagy szerveket. Minden egyes szervnek meg kell hoznia azokat az intézkedéseket, amelyek biztosítják az utasok jogainak tiszteletben tartását.

(2) Minden egyes szerv szervezetileg, a finanszírozásra vonatkozó döntések, a jogi struktúra és a döntéshozatal tekintetében független kell, hogy legyen a pályahálózat-működtetőktől, a díjszabási szervektől, az elosztási szervektől és a vállalkozó vasúti társaságoktól.

(3) A tagállamok tájékoztatják a Bizottságot az e cikknek megfelelően kijelölt szervről vagy szervekről, valamint annak vagy azoknak a hatásköréről. A Bizottság és a kijelölt szervek a honlapjukon közzéteszik ezt a tájékoztatást.

(4) Az állomások üzemeltetőire és a pályahálózat-működtetőkre vonatkozó, az e fejezetben előírt végrehajtási kötelezettségek mindaddig nem alkalmazandók Ciprusra és Máltára, amíg ezen országok a területükön nem hoznak létre vasúti rendszert, a vállalkozó vasúti társaságokra pedig mindaddig, amíg engedélyt nem kapnak a Ciprus és Málta által a 2. cikk (1) bekezdésével összhangban kijelölt engedélyező hatóságtól.

32. cikk

Végrehajtási feladatok

(1) A nemzeti végrehajtó szerveknek szorosan figyelemmel kell kísérniük az e rendeletnek – ezen belül az e rendeletben említettek mértékéig a 454/2011/EU és az 1300/2014/EU rendeletnek – való megfelelést, és minden szükséges intézkedést meg kell hozniuk annak biztosítása érdekében, hogy érvényesüljenek az utasok jogai.

(2) A vállalkozó vasúti társaságoknak, az állomások üzemeltetőinek és a pályahálózat-működtetőknél, valamint a menetjegy-értékesítőknél és az utazásszervezőknél a nemzeti végrehajtó szervek kérésére indokolatlan késlekedés nélkül, de minden esetben legfeljebb három hónapon belül a nemzeti végrehajtó szervek rendelkezésre kell bocsátaniuk az (1) bekezdés céljából a megfelelő dokumentumokat és információkat. Összetett esetekben a nemzeti végrehajtó szerv a kérelem kézhezvételétől számított legfeljebb három hónappal meghosszabbíthatja ezt a határidőt. Feladataik ellátása során a nemzeti végrehajtó szerveknek figyelembe kell venniük a 35. cikk alapján panaszkezelésre kijelölt szervtől kapott információkat, ha az egy másik szerv. A nemzeti végrehajtó szervek a panaszkezelő szerv által továbbított egyéni panaszok alapján is foganatosíthatnak végrehajtási intézkedéseket.

(3) A nemzeti végrehajtó szerveknek két évente, a soron következő naptári év szerinti június 30-ig statisztikákat tartalmazó jelentést kell közzétenniük tevékenységükről, így többek között az alkalmazott szankciókról is. Az említett jelentéseket az Európai Unió Vasúti Ügynöksége honlapján is közzé kell tenni.

(4) A vállalkozó vasúti társaságoknak meg kell adniuk elérhetőségeiket a működési helyük szerinti tagállamok nemzeti végrehajtó szervének vagy szerveinek.

33. cikk

A nemzeti végrehajtó szervek és egyéb szervek általi panaszkezelés

(1) A 2013/11/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁵⁾ értelmében a fogyasztók rendelkezésére álló alternatív vitarendezési lehetőségek sérelme nélkül, ha egy utas a 28. cikknek megfelelően panaszt tett a vállalkozó vasúti társaságnál vagy az állomás üzemeltetőjénél és a panasztétel eredménytelen volt, panaszt tehet az eredeti panasz elutasítására vonatkozó értesítés kézhezvételét követő három hónapon belül a nemzeti végrehajtó szervnél vagy az e cikk (2) bekezdése szerint kijelölt bármely egyéb szervnél. Amennyiben nem érkezik válasz az eredeti panasztételt követő 3 hónapon belül, akkor az utasnak jogában áll panaszt tenni a nemzeti végrehajtó szervnél vagy a (2) bekezdés szerint kijelölt bármely egyéb szervnél. Amennyiben szükséges, e szervnek tájékoztatnia kell a panaszost arról, hogy egyéni jogorvoslat érdekében jogában áll alternatív vitarendezési szervnél panaszt tenni.

(2) E rendelet feltételezett megsértése miatt bármely utas panaszt tehet a nemzeti végrehajtó szervnél vagy egy tagállam által e célból kijelölt más megfelelő szervnél.

(3) A nemzeti végrehajtó szervezetek vagy a (2) bekezdés értelmében kijelölt bármely egyéb szervnek a panasz kézhezvételétől számított két héten belül vissza kell igazolnia a kézhezvételt. A panaszkezelési eljárás legfeljebb három hónapot vehet igénybe a panaszkezelési eljárás megnyitásától számítva. Összetett esetekben az említett szerv dönthet az említett határidő hat hónapra való meghosszabbításáról. Ilyen esetben tájékoztatni kell az utast a határidő meghosszabbításának okairól és az eljárás lezárásához előreláthatóan szükséges időről. Kizárólag a bírósági eljárást igénylő ügyek tarthatnak hat hónapnál hosszabb ideig. Amennyiben az említett szerv egyben a 2013/11/EU irányelv szerinti alternatív vitarendezési szervnek is minősül, az említett irányelvben előírt határidők alkalmazandók.

A panaszkezelési eljárásban való részvételt akadálymentesítés révén lehetővé kell tenni a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek számára is.

(4) A vállalkozó vasúti társaságokkal kapcsolatos, az utasok által tett panaszokat azon tagállam nemzeti végrehajtó szervének vagy a (2) bekezdés értelmében kijelölt bármely egyéb szervének kell kezelnie, amely az adott társaság működési engedélyét kiadta.

(5) Amennyiben egy panasz olyan feltételezett jogsértésre vonatkozik, amelyet egy állomás üzemeltetője vagy egy pályahálózat-működtető követett el, a panaszt azon tagállam nemzeti végrehajtó szervének vagy a (2) bekezdés értelmében kijelölt bármely egyéb szervének kell kezelnie, amelynek területén az esemény bekövetkezett.

(6) A 34. cikk alapján megvalósuló együttműködés keretében a nemzeti végrehajtó szervek indokolt esetben eltérhetnek az e cikk (4) vagy (5) bekezdésében vagy a mindkét említett bekezdésben foglaltaktól, ha ez – különösen nyelvi vagy a lakóhellyel összefüggő okokból – az utas érdekeit szolgálja.

34. cikk

A nemzeti végrehajtó szervek közötti adatcsere és határokon átnyúló együttműködés

(1) Amennyiben egy tagállam a 31. és a 33. cikk alapján eltérő szerveket jelöl ki, jelentéstételi mechanizmusokat kell kialakítani az (EU) 2016/679 rendelettel összhangban közöttük megvalósuló információcsere biztosításához annak elősegítése érdekében, hogy a nemzeti végrehajtó szerv el tudja látni felügyeleti és végrehajtó feladatait, és hogy a 33. cikk alapján kijelölt panaszkezelő szerv pedig beszerezhesse az egyéni panaszok kivizsgálásához szükséges információkat.

(2) A nemzeti végrehajtó szervezetek koordinálási célból meg kell osztaniuk egymással a munkájukkal, valamint a döntéshozatali elveikkel és gyakorlatukkal kapcsolatos információkat. A Bizottság támogatja őket e feladatuk végrehajtásában.

(3) Az olyan összetett esetekben, amikor több panasz került benyújtásra, több üzemeltető érintett, határátlépéssel járó utazásról van szó vagy az érintett társaság engedélyét kiadótól eltérő tagállam területén következett be baleset, különösen amennyiben nem egyértelmű, hogy melyik nemzeti végrehajtó szerv az illetékes vagy ha ez elősegítené vagy felgyorsítaná a panaszrendezést, a nemzeti végrehajtó szervezetek együtt kell működniük egy „vezető” szerv kijelölésében, amelynek az utasok vonatkozásában egyablakos kapcsolattartó pontként kell eljárnia. Az érintett nemzeti végrehajtó szervezetek, többek között információmegosztás, a dokumentumok fordításához nyújtott segítség és a balesetek körülményeivel kapcsolatos tájékoztatás révén, együtt kell működniük a panaszrendezés elősegítése érdekében. Az utasokat tájékoztatni kell arról, hogy melyik szerv jár el „vezető” szervként.

⁽¹⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2013/11/EU irányelve (2013. május 21.) a fogyasztói jogviták alternatív rendezéséről, valamint a 2006/2004/EK rendelet és a 2009/22/EK irányelv módosításáról (HL L 165., 2013.6.18., 63. o.).

VIII. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

35. cikk

Szankciók

(1) A tagállamok megállapítják az e rendelet megsértése esetén alkalmazandó szankciókra vonatkozó szabályokat, és meghoznak minden szükséges intézkedést ezek végrehajtására. Az előírt szankcióknak hatékonyak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük. A tagállamok e szabályokról és intézkedésekről tájékoztatják a Bizottságot, és haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot az e szabályokat érintő minden későbbi módosításról.

(2) A 34. cikkben említett együttműködés keretében a 33. cikk (4) és (5) bekezdése céljából illetékes nemzeti végrehajtó szervnek a panaszt kezelő nemzeti végrehajtó szerv kérésére ki kell vizsgálnia e rendeletnek ez utóbbi által azonosított megsértését, és szükség esetén büntetéseket kell kiszabnia.

36. cikk

Felhatalmazás

A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 37. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el e rendelet módosítása vonatkozásban a következőkre tekintettel:

- a) a 15. cikk (2) bekezdésében megállapított pénzügyösszeg kiigazítása a Bizottság (Eurostat) által közzétett uniós szintű harmonizált fogyasztói árindexben – az energia és a feldolgozatlan élelmiszerek kivételével – bekövetkezett változások figyelembevétele érdekében;
- b) az I. melléklet módosítása a Nemzetközi Vasúti Fuvarozási Egyezmény (COTIF) A. függelékében foglalt, a nemzetközi vasúti személyszállítási szerződésre (CIV) vonatkozó egységes szabályok módosításainak figyelembevétele érdekében.

37. cikk

A felhatalmazás gyakorlása

(1) A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozóan a Bizottság részére adott felhatalmazás feltételeit ez a cikk határozza meg.

(2) A Bizottságnak a 36. cikkben említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozó felhatalmazása ötéves időtartamra szól [e rendelet hatálybalépésének időpontja]-tól/-től kezdődő hatállyal. A Bizottság legkésőbb kilenc hónappal az ötéves időtartam letelte előtt jelentést készít a felhatalmazásról. A felhatalmazás hallgatólagosan meghosszabbodik a korábbival megegyező időtartamra, amennyiben az Európai Parlament vagy a Tanács nem ellenzi a meghosszabbítást legkésőbb három hónappal minden egyes időtartam letelte előtt.

(3) Az Európai Parlament vagy a Tanács bármikor visszavonhatja a 36. cikk szerinti felhatalmazást. A visszavonásról szóló határozat megszünteti az abban meghatározott felhatalmazást. A határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon, vagy a benne megjelölt későbbi időpontban lép hatályba. A határozat nem érinti a már hatályban lévő, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok érvényességét.

(4) A felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadása előtt a Bizottság a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban foglalt elveknek megfelelően konzultál az egyes tagállamok által kijelölt szakértőkkel.

(5) A Bizottság a felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadását követően haladéktalanul és egyidejűleg értesíti arról az Európai Parlamentet és a Tanácsot.

(6) A 36. cikk értelmében elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak akkor lép hatályba, ha az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a jogi aktusról való értesítését követő két hónapon belül sem az Európai Parlament, sem a Tanács nem emelt ellene kifogást, illetve ha az említett időtartam lejártát megelőzően mind az Európai Parlament, mind a Tanács arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fog kifogást emelni. Az Európai Parlament vagy a Tanács kezdeményezésére ez az időtartam két hónappal meghosszabbodik.

38. cikk

Bizottsági eljárás

- (1) A Bizottságot egy bizottság segíti. Ez a bizottság a 182/2011/EU rendelet értelmében vett bizottságnak minősül.
- (2) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikkét kell alkalmazni.

39. cikk

Jelentés

A Bizottság ... [öt évvel e rendelet elfogadását követően] jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a rendelet végrehajtásáról és eredményeiről.

A jelentés az e rendelet alapján szolgáltatott információkon alapul. A jelentéshez adott esetben megfelelő javaslatokat kell csatolni.

40. cikk

Hatályon kívül helyezés

Az 1371/2007/EK rendelet ... [e rendelet hatálybalépésének időpontját követően 24 hónappal]-án/-én hatályát veszti.

A hatályon kívül helyezett rendeletre történő hivatkozásokat erre a rendeletre való hivatkozásnak kell tekinteni és az IV. mellékletben szereplő megfelelési táblázattal összhangban kell értelmezni.

41. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ezt a rendeletet ... [e rendelet hatálybalépésének időpontját követően 24 hónappal]-tól/-től kezdődően kell alkalmazni.

A 6. cikk (4) bekezdését azonban ...[e rendelet hatálybalépésének időpontját követően 48 hónappal]-tól/-től kezdődően kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt ...,

az Európai Parlament részéről

az elnök

...

a Tanács részéről

az elnök

...

I. MELLÉKLET

KIVONAT A NEMZETKÖZI VASÚTI SZEMÉLYSZÁLLÍTÁSI SZERZŐDÉSRE VONATKOZÓ EGYSÉGES SZABÁLYOKBÓL (CIV)

„A. Függelék

A nemzetközi vasúti fuvarozásról szóló egyezmény módosításáról szóló, 1999. június 3-i jegyzőkönyvvel módosított, a nemzetközi vasúti fuvarozásról szóló, 1980. május 9-i egyezményhez (COTIF)

I. CÍM

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

3. cikk

Fogalommeghatározások

Az egységes szabályok alkalmazásában

- a) »fuvarozó«: az a szerződéses szállító, amellyel az utas ezen egységes szabályok szerinti szállítási szerződést kötött, vagy az e szerződés értelmében felelős részfuvarozó;
- b) »helyettesítő fuvarozó«: olyan szállító, amely nem kötött szállítási szerződést az utassal, de amelyre az a) pontban említett fuvarozó egészben vagy részben rábízta a vasúti szállítás teljesítését;
- c) »általános fuvarozási feltételek«: a fuvarozóra vonatkozó feltételek az egyes tagállamokban hatályos általános feltételek vagy díjszabás formájában, amelyek a fuvarozási szerződés megkötésével annak szerves részévé váltak;
- d) »jármű«: az utasok szállítása során szállított gépjármű vagy pótkocsi;

II. CÍM

A SZÁLLÍTÁSI SZERZŐDÉS MEGKÖTÉSE ÉS TELJESÍTÉSE

6. cikk

Szállítási szerződés

- (1) A szállítási szerződéssel a fuvarozó arra vállal kötelezettséget, hogy az utast, valamint – adott esetben – útipoggyászt és járművét a célállomásra szállítja, és a célállomáson az útipoggyászt és a járműveket átadja.
- (2) A szállítási szerződést az utasnak átadott egy vagy több menetjegy tanúsítja. Ugyanakkor, a 9. cikkre figyelemmel, a menetjegy hiánya, szabálytalansága vagy elveszése nem érinti a szerződés létét és érvényességét, és arra továbbra is a jelen egységes szabályok vonatkoznak.
- (3) A menetjegy vélelmet állít fel a szállítási szerződés megkötésére és tartalmára vonatkozóan, amellyel szemben azonban ellenbizonyításnak van helye.

7. cikk

Menetjegy

- (1) Az általános szállítási feltételek meghatározzák a menetjegy alakját és tartalmát, valamint azt a nyelvet és betűtípust, amelyet a menetjegy kinyomtatásánál és kiállításánál használni kell.
- (2) A menetjegyen legalább a következőknek szerepelnie kell:

- a) a fuvarozó vagy fuvarozók;

- b) az a kijelentés, hogy a szállítás – tekintet nélkül bármilyen ezzel ellentétes záradékra – a jelen egységes szabályok alá tartozik; ezt lehet a CIV rövidítéssel jelezni;
- c) minden egyéb adat, amely szükséges a szállítási szerződés megkötésének és tartalmának bizonyításához, továbbá lehetővé teszi az utas számára, hogy e szerződésből származó jogait érvényesíthesse.
- (3) Az utasnak a menetjegy átvételekor meg kell győződnie arról, hogy azt az ő utasításai szerint állították-e ki.
- (4) A menetjegy átruházható, ha azt nem az utas nevére állították ki, és ha az utazást még nem kezdték meg.
- (5) A menetjegy kiállítható olvasható írásjeggyé alakítható elektronikus adathordozó formájában is. Az adatrögzítés és az adatkezelés során alkalmazott eljárásoknak funkcionális szempontból egyenértékűnek kell lenniük, különösen a menetjegen feltüntetett adatok bizonyító erejét illetően.

8. cikk

A menetdíj megfizetése és visszatérítése

- (1) A fuvarozó és az utas eltérő megállapodása hiányában a menetdíjat előre kell megfizetni.
- (2) Az általános szállítási feltételek határozzák meg, hogy a menetdíjat milyen feltételek mellett kell visszatéríteni.

9. cikk

Utazási jogosultság. Az utazásból való kizárás

- (1) Az utasnak az utazás megkezdésétől fogva érvényes menetjeggyel kell rendelkeznie, amelyet a jegyvizsgálat során köteles bemutatni. Az általános szállítási feltételek előírhatják, hogy:
- a) az az utas, aki nem tud érvényes menetjegyet felmutatni, a menetdíjon felül pótdíjat köteles fizetni;
- b) az az utas, aki a menetdíj vagy a pótdíj azonnali megfizetését megtagadja, az utazásból kizárható;
- c) a pótdíj milyen feltételek mellett térítendő vissza.
- (2) Az általános szállítási feltételek előírhatják, hogy az utazásból ki vannak zárva, vagy útközben kizárhatók azok az utasok, akik:
- a) veszélyt jelentenek a szállítás biztonságára és a megfelelő üzemeltetésre vagy a többi utas biztonságára;
- b) megengedhetetlen módon zavarják a többi utast,
- továbbá, hogy ezek a személyek nem jogosultak a menetdíj és az útipoggyász fuvardíjának a visszatérítésére.

10. cikk

Közigazgatási előírások teljesítése

Az utas köteles a vám- és egyéb hatóságok által megkövetelt előírásokat teljesíteni.

11. cikk

Vonatkimaradás és késés. Csatlakozásmulasztás

A fuvarozó szükség esetén köteles a csatlakozásmulasztást, illetőleg a vonatkimaradást a menetjegyen igazolni.

III. CÍM

KÉZIPOGGYÁSZ, ÁLLATOK, ÚTIPOGGYÁSZ ÉS JÁRMŰVEK SZÁLLÍTÁSA

I. FEJEZET

Közös rendelkezések

12. cikk

Tárgyak és állatok

(1) Az utas könnyen hordozható tárgyakat (kézipoggyászt), valamint élő állatot az általános szállítási feltételeknek megfelelően vihet magával. Az utas az általános szállítási feltételekben szereplő külön rendelkezéseknek megfelelően vihet magával nehezen hordozható tárgyakat. Nem szállíthatók kézipoggyászként az olyan tárgyak és állatok, amelyek a többi utast zavarhatják vagy kárt okozhatnak.

(2) Az utas az általános szállítási feltételeknek megfelelően adhat fel útipoggyászként tárgyakat és állatokat.

(3) A fuvarozó engedélyezheti a személyszállítás alkalmával járművek szállítását is, az általános szállítási feltételekben meghatározott különleges rendelkezések betartásával.

(4) A veszélyes áruk kézipoggyászként, útipoggyászként, illetve a jelen cím szerint vasúton szállított járművekben vagy járműveken való szállításának meg kell felelnie a veszélyes áruk nemzetközi vasúti fuvarozásáról szóló szabályzatnak (RID).

13. cikk

Vizsgálat

(1) A fuvarozó a szállítási előírások megszegésének alapos gyanúja esetében jogosult megvizsgálni, hogy a szállított tárgyak – a kézipoggyász, az útipoggyász, a jármű (ideértve annak rakományát) – és állatok megfelelnek-e a szállítási előírásoknak, ha ezt annak a tagállamnak a jogszabályai és előírásai, ahol a vizsgálatot végeznék, nem tiltják. Az utast meg kell hívni a vizsgálatához. Ha nem jelenik meg vagy nem érhető el, a vizsgálatot két független tanú jelenlétében kell végezni.

(2) Ha a szállítási előírások megsértését állapítják meg, a fuvarozó követelheti, hogy a vizsgálat költségeit az utas térítse meg.

14. cikk

Közigazgatási előírások teljesítése

Az utas köteles az utazása során általa szállított tárgyak – kézipoggyász, útipoggyász, járművek (ideértve azok rakományát) – és állatok tekintetében a vám- és más közigazgatási hatóságok által megkövetelt előírásokat teljesíteni. Az utas köteles az említett tárgyak vizsgálatánál jelen lenni, kivéve, ha az egyes tagállamok jogszabályai és előírásai másként rendelkeznek.

II. FEJEZET

Kézipoggyász és állatok

15. cikk

Felügyelet

A vasúti személykocsiba bevitt kézipoggyász és állatok felügyelete az utas felelőssége.

III. FEJEZET

Útipoggyász

16. cikk

Útipoggyász-feladás

- (1) Az útipoggyász továbbításával kapcsolatos szerződéses kötelezettségeket az utas részére kiállított poggyászvevény tanúsítja.
- (2) A poggyászvevény hiánya, rendellenessége vagy elveszése nem érinti az útipoggyász továbbítására vonatkozó megállapodások létét és érvényességét – figyelemmel a 22. cikkben foglaltakra is; az útipoggyász továbbítására ilyen esetben is a jelen egységes szabályok vonatkoznak.
- (3) Ellenkező bizonyításig a poggyászvevény tanúsítja az útipoggyász feladását és a szállítás feltételeit.
- (4) Ellenkező bizonyításig vélelmezni kell, hogy az útipoggyász láthatólag jó állapotban volt, amikor a fuvarozó átvette, és hogy az útipoggyász darabjainak a száma és tömege megfelelt a poggyászvevényen feltüntetetteknek.

17. cikk

Poggyászvevény

- (1) Az általános szállítási feltételek határozzák meg a poggyászvevény alakját és tartalmát, valamint azt a nyelvet és írásmódot, amelyet a poggyászvevény kinyomtatásánál és kitöltésénél használni kell. A 7. cikk (5) bekezdését megfelelően kell alkalmazni.
- (2) A poggyászvevénynek legalább a következőket kell tartalmaznia:
 - a) a fuvarozó vagy fuvarozók;
 - b) az a kijelentés, hogy a szállítás – tekintet nélkül bármilyen ezzel ellentétes záradékra – a jelen egységes szabályok alá tartozik; ezt lehet a CIV rövidítéssel jelezni;
 - c) minden egyéb utalás, amely szükséges az útipoggyász továbbításával kapcsolatos szerződéses kötelezettségek bizonyítására, továbbá lehetővé teszi az utas számára, hogy a szállítási szerződésből eredő jogait érvényesíteni tudja.
- (3) Az utasnak a poggyászvevény átvételekor meg kell győződnie arról, hogy azt az ő utasításai szerint állították ki.

18. cikk

Feladás és szállítás

- (1) Amennyiben az általános szállítási feltételek nem állapítanak meg kivételt, útipoggyászt csak a legalább az útipoggyász rendeltetési állomásáig érvényes menetjegy felmutatása mellett lehet feladni. Egyebekben a feladás a feladási hely szerint érvényes előírásoknak megfelelően történik.
- (2) Ha az általános szállítási feltételek megengedik az útipoggyásznak menetjegy felmutatása nélkül történő felvételét, a jelen egységes szabályoknak azok a rendelkezései, amelyek az utas útipoggyászára vonatkozó jogokat és kötelezettségeket tartalmazzák, megfelelően irányadók az útipoggyász feladójára is.
- (3) A fuvarozó az útipoggyászt az utas által igénybe vett vonattól, szállítási módtól és útvonaltól eltérően is szállíthatja.

19. cikk

Az útipoggyász viteldíj megfizetése

A fuvarozó és az utas eltérő megállapodása hiányában a menetdíjat a feladáskor kell megfizetni.

20. cikk

Az útipoggyász megjelölése

Az utas köteles minden egyes útipoggyászdarabon jól látható helyen, megfelelően tartós és olvasható módon megjelölni:

- a) nevét és lakcímét;
- b) az útipoggyász rendeltetésállomását.

21. cikk

Az útipoggyász feletti rendelkezés joga

(1) Ha a körülmények lehetővé teszik, továbbá a vám- és más közigazgatási hatóságok nem követelik meg az ellenkezőjét, az utas kérheti útipoggyásza visszaszolgáltatását a feladási állomáson, a poggyászvevény átadása, továbbá – amennyiben ezt az általános szállítási feltételek előírják – a menetjegy bemutatása ellenében.

(2) Az általános szállítási feltételek más rendelkezéseket is tartalmazhatnak az útipoggyász feletti rendelkezési jogra vonatkozóan, különösen a célállomás módosítására és ennek esetleges pénzügyi következményeire, amit az utasnak kell viselnie.

22. cikk

Kiszolgáltatás

(1) Az útipoggyászt a poggyászvevény átadása és a küldeményt esetleg terhelő költségek megfizetése ellenében kell kiszolgáltatni.

A fuvarozó jogosult, de nem köteles vizsgálni, hogy a poggyászvevény birtokosa jogosult-e az útipoggyász átvételére.

(2) Az útipoggyásznak a poggyászvevény birtokosa részére történő kiszolgáltatásával egyenértékű, ha a célállomás helyén érvényes előírásoknak megfelelően:

- a) az útipoggyászt a vámhatóságnak a fuvarozó felügyelete alatt nem álló helyiségében vagy raktárában adják át;
- b) élő állatot harmadik személynek adnak át.

(3) A poggyászvevény birtokosa a rendeltetési állomáson követelheti az útipoggyász kiszolgáltatását, mihamint a szerződés szerinti idő és az esetleges vám- és más közigazgatási hatósági eljárásokhoz szükséges idő eltelt.

(4) Ha a poggyászvevényt nem adják át, a fuvarozó csak annak a személynek köteles az útipoggyászt kiszolgáltatni, aki jogosultságát bizonyítja; a bizonyíték elégtelensége esetén a fuvarozó biztosítékot követelhet.

(5) Az útipoggyászt azon a rendeltetési állomáson kell kiszolgáltatni, amelyre feladták.

- (6) A poggyászvevény birtokosa, akinek az útipoggyászt nem szolgáltatták ki, követelheti, hogy a poggyászvevényen igazolják azt a napot és órát, amikor ő az útipoggyász kiszolgáltatását a (3) bekezdésnek megfelelően követelte.
- (7) A jogosult megtagadhatja az útipoggyász átvételét, ha a fuvarozó nem tesz eleget annak a kérésének, hogy az útipoggyászt ellenőrizték abból a célból, hogy a hivatkozott kárt megállapítsák.
- (8) Egyebekben az útipoggyász kiszolgáltatása a célállomás helyén érvényes előírásoknak megfelelően történik.

IV. FEJEZET

Járművek

23. cikk

A szállítás feltételei

Az általános szállítási feltételekben előírt, a járművek szállításra vonatkozó külön rendelkezések határozzák meg különösen a szállítás elfogadására, a felvételre, a berakodásra, a kirakodásra és a kiszolgáltatásra vonatkozó feltételeket, valamint az utas kötelezettségeit.

24. cikk

Fuvarokmány

- (1) A járműszállításra vonatkozó szerződéses kötelezettségeket az utasnak átadandó fuvarokmány tanúsítja. A fuvarokmány az utas menetjegyének a részét is képezheti.
- (2) Az általános szállítási feltételekben előírt, a járművek szállítására vonatkozó külön rendelkezések határozzák meg a fuvarokmány alakját és tartalmát, valamint azt a nyelvet és írásmódot, amelyet a fuvarokmány kinyomtatásánál és kitöltésénél használni kell. A 7. cikk (5) bekezdését megfelelően kell alkalmazni.
- (3) A fuvarokmányon szerepelnie kell legalább a következőknek:
- a fuvarozó vagy fuvarozók;
 - az a kijelentés, hogy a szállítás – tekintet nélkül bármilyen ezzel ellentétes záradékra – a jelen egységes szabályok alá tartozik; ezt lehet a CIV rövidítéssel jelezni;
 - minden egyéb adat, amely szükséges a járművek szállításával kapcsolatos szerződéses kötelezettségek bizonyítására, továbbá amely lehetővé teszi az utas számára, hogy a szállítási szerződésből eredő jogait érvényesíteni tudja.
- (4) Az utasnak a fuvarokmány átvétele alkalmával meg kell győződnie arról, hogy azt az ő utasításainak megfelelően töltötték ki.

25. cikk

Alkalmazandó jog

E fejezet rendelkezéseire figyelemmel a III. fejezet útipoggyász-szállításra vonatkozó rendelkezései a járművekre is alkalmazandók.

IV. CÍM

A FUVARÓZÓ FELELŐSSÉGE

I. FEJEZET

Felelősség az utasok halála és sérülése esetén

26. cikk

A felelősség alapja

- (1) A fuvarozó felelős azért a kárért, amely abból ered, hogy az utas a járművön való tartózkodása közben vagy a be-, illetve kiszállása alkalmával történt vasúti baleset következtében meghal, megsérül, vagy egyébként testi vagy szellemi épségében károsodást szenved, függetlenül attól, hogy melyik vasúti infrastruktúrát használja.

- (2) A fuvarozó mentesül a felelősség alól:
- ha a balesetet a vasúti üzemmel össze nem függő körülmények okozták, és a fuvarozó az eset körülményei által megkívánt gondosság ellenére sem kerülhette el azt, és nem háríthatta el annak következményeit;
 - olyan mértékben, amilyen mértékben a baleset az utas hibájának a következménye;
 - ha a baleset egy harmadik személy magatartására vezethető vissza, és a fuvarozó ezt a magatartást az eset körülményei által megkövetelt gondosság ellenére sem kerülhette el, és annak következményeit nem háríthatta el. Az ugyanazt a vasúti infrastruktúrát használó más vállalkozó nem tekinthető harmadik személynek; ez azonban a viszontkereseti jogot nem érinti.
- (3) Ha a baleset egy harmadik személy magatartására vezethető vissza, de – ennek ellenére – a (2) bekezdés c) pontja szerint a fuvarozó a felelősség alól nem mentesül teljesen, akkor a fuvarozó a jelen egységes szabályok korlátai között teljes mértékben felelős, de a harmadik személlyel szemben esetleg fennálló viszontkereseti joga fennmarad.
- (4) A jelen egységes szabályok nem érintik a fuvarozónak az (1) bekezdésben nem említett esetekben fennálló esetleges felelősségét.
- (5) Ha a szállítási szerződés tárgyát képező szállítást különböző fuvarozók végzik, az utas halála és sérülése esetén az a fuvarozó felelős, akinek a szállítási szerződés szerint azt a szállítási szolgáltatást kellett végeznie, amelynek során a baleset történt. Ha ezt a szolgáltatást nem a fuvarozó, hanem egy fuvarozásteljesítési segéd teljesítette, jelen egységes szabályok értelmében a két fuvarozó egyetemlegesen felelős.

27. cikk

Kártérítés az utas halála esetén

- (1) Az utas halála esetén a kártérítés magában foglalja:
- az utas halála folytán keletkezett valamennyi szükséges költséget, különösen a holttest szállításával és a temetéssel kapcsolatos költségeket;
 - ha a halál nem azonnal következett be, a 28. cikkben megállapított kártérítést.
- (2) Ha az utas halála folytán azok a személyek, akiknek eltartására az utas a törvény szerint kötelezett volt vagy lehetett volna, kártérítésre jogosultak az elveszített tartást illetően. Olyan személyek kártérítési igényeire nézve, akiknek az utas törvényes kötelezettség nélkül nyújtott tartást, a nemzeti jog irányadó.

28. cikk

Kártérítés az utas sérülése esetén

Az utas sérülése, továbbá testi vagy szellemi épségének egyéb károsodása esetében a kártérítés magában foglalja:

- a szükséges költségeket, különösen a gyógyítási és a közlekedési költségeket;
- azt a vagyoni hátrányt, amelyet az utas teljes vagy részleges munkaképtelensége, vagy szükségleteinek a megnövekedése következtében elszenved.

29. cikk

Egyéb testi sérülések megtérítése

A nemzeti jog irányadó arra nézve, hogy a fuvarozó köteles-e és milyen mértékben köteles a 27. és 28. cikkeken meghatározottakon kívül más testi sérülésekért is kártérítést nyújtani.

30. cikk

A kártérítés formája és mértéke az utas halála és sérülése esetén

(1) A 27. cikk (2) bekezdésében és a 28. cikk b) pontjában megállapított kártérítést egyösszegű kifizetés formájában kell teljesíteni. Ha azonban a nemzeti jog szerint járadék megállapítása lehetséges, a kártérítést ilyen formában kell teljesíteni, ha a megsérült utas, illetve a 27. cikk (2) bekezdése szerinti jogosultak ezt kívánják.

(2) Az (1) bekezdés szerint teljesítendő kártérítés mértékét a nemzeti jog szerint kell megállapítani. A jelen egységes szabályok alkalmazásában azonban akkor is utasonként 175 000 elszámolási egység felső határú egyösszegű kifizetés, illetve ennek az összegnek megfelelő évjáradék jár, ha a nemzeti jog által megállapított felső összeghatár ennél alacsonyabb.

31. cikk

Egyéb szállítási módok

(1) A (2) bekezdésnek megfelelően azok a rendelkezések, amelyek a fuvarozónak az utas haláláért vagy sérüléséért való felelősségére vonatkoznak, nem alkalmazhatók azokra a károkra, amelyek a szállítási szerződés szerint nem vasúti szállítás során keletkeztek.

(2) Ha azonban a vasúti járműveket komphajón továbbítják, a fuvarozónak az utas haláláért és sérüléséért való felelősségére vonatkozó rendelkezések alkalmazandók a 26. cikk (1) bekezdésében és a 33. cikk (1) bekezdésében említett olyan károkra, amelyeket az utas a vasúti üzemmel kapcsolatos baleset folytán az említett járműveken való tartózkodása alatt, beszállás vagy az onnan történő kiszállás során szenved el.

(3) Ha a vasút rendkívüli körülmények folytán üzemét ideiglenesen felfüggeszti, és az utasokat más módon szállítják, a fuvarozó a jelen egységes szabályok szerint felelős.

II. FEJEZET

A menetrend be nem tartására vonatkozó felelősség

32. cikk

Felelősség vonatkimaradás, késés vagy csatlakozásmulasztás esetén

(1) A fuvarozó felelős az utassal szemben azért a kárért, amely abból ered, hogy a vonatkimaradás, a késés vagy a csatlakozásmulasztás miatt az utas nem tudja utazását ugyanazon a napon folytatni, vagy az adott körülmények között az utazás folytatása ugyanazon a napon észszerűen nem várható el. A kártérítés kiterjed az észszerű szállásköltségekre és az utast váró személyek értesítésének az észszerűen felmerült költségeire.

(2) A fuvarozó mentesül fenti kötelezettsége alól, ha a vonatkimaradás, a késés vagy a csatlakozásmulasztás az alábbi okok valamelyike miatt következett be:

a) a vasúti üzemmel össze nem függő körülmények, amelyeket a fuvarozó az adott körülmények között elvárható gondosság ellenére sem kerülhetett el, és amelyek következményeit nem háríthatta el;

b) az utas hibája; vagy

c) egy harmadik személy magatartása, amelyet a fuvarozó az adott körülmények között elvárható gondosság ellenére sem kerülhetett el, és amelynek következményeit nem háríthatta el. Az ugyanazt a vasúti infrastruktúrát használó más vállalkozó nem tekinthető harmadik személynek; ez azonban a viszontkereseti jogot nem érinti.

(3) A nemzeti jog irányadó arra nézve, hogy a fuvarozó köteles-e és milyen mértékben köteles az (1) bekezdésben meghatározottakon kívüli károkért kártérítést nyújtani. Ez a rendelkezés nem sértheti a 44. cikkben foglaltakat.

III. FEJEZET

Felelősség a kézipoggyászáért, az állatokért, az útipoggyászáért és a járművekért

1. Rész

Kézipoggyász és állat

33. cikk

Felelősség

(1) Az utas halála vagy sérülése esetén a fuvarozó felelőssége kiterjed az utas tárgyainak vagy kézipoggyászáinak a teljes vagy részleges elveszéséből vagy sérüléséből származó károokra is. Ez érvényes azokra az állatokra is, amelyeket az utas magával vitt. A 26. cikket megfelelően kell alkalmazni.

(2) A fuvarozó egyebekben csak akkor felelős azoknak a tárgyaknak, kézipoggyásznak vagy állatoknak a teljes vagy részleges elveszéséért vagy sérüléséért, amelyek felügyelete a 15. cikk értelmében az utas kötelessége, ha a kárt a fuvarozó hibája okozta. Ebben az esetben a IV. cím egyéb cikkeit – az 51. cikk kivételével –, továbbá a VI. címet nem lehet alkalmazni.

34. cikk

A kártérítés felső határa tárgyak elveszése vagy sérülése esetén

Ha a fuvarozó a 33. cikk (1) bekezdése értelmében felelős, a kárt utasonként legfeljebb 1 400 elszámolási egység összegben köteles megtéríteni.

35. cikk

A felelősség kizárása

A fuvarozó nem felel az utas olyan káráért, amely abból ered, hogy az utas a vám- vagy más közigazgatási hatóságok által megkövetelt alakíságot nem tartotta be.

2. Rész

Útipoggyász

36. cikk

A felelősség alapja

(1) A fuvarozó felelős az útipoggyásznak a fuvarozó általi átvételétől a kiszolgáltatásig történt teljes vagy részleges elveszéséből vagy sérüléséből, továbbá a késedelmes kiszolgáltatásából eredő kárért.

(2) A fuvarozó mentesül e felelősség alól, ha az elveszést, a sérülést vagy a késedelmes kiszolgáltatást az utas hibája, az utasnak a fuvarozó vétkességére vissza nem vezethető intézkedése, az útipoggyász belső tulajdonsága vagy olyan körülmény okozta, amelyet a fuvarozó nem kerülhetett el, és amelynek következményeit nem háríthatta el.

(3) A fuvarozó mentesül e felelősség alól, ha a kár a következő körülmények egyikével vagy ezek közül többel együtt járó különleges kockázatból ered:

a) a csomagolás hiánya vagy hiányossága;

b) az útipoggyász különleges tulajdonságai;

c) a szállításból kizárt tárgyak útipoggyászként való feladása.

37. cikk

Bizonyítási teher

(1) A fuvarozót terheli annak bizonyítása, hogy az elveszés, a sérülés vagy a kiszolgáltatás késedelme a 36. cikk (2) bekezdésében felsorolt valamely ok következtében történt.

(2) Ha a fuvarozó azt állítja, hogy az útipoggyász elveszése vagy sérülése – figyelembe véve az adott eset körülményeit – a 36. cikk (3) bekezdésében felsorolt különleges kockázatok egyikéből vagy ezek közül többől keletkezett, azt kell vélelmezni, hogy úgy történt. A jogosult azonban bizonyíthatja, hogy a kár részben vagy egészben nem ezeknek a kockázatoknak a következménye.

38. cikk

Részfuvarozók

Ha a szállítást a szállítási szerződés alapján több részfuvarozó végzi, minden részfuvarozó – azzal, hogy átveszi poggyászvevénnyel az útipoggyászt, illetve a fuvarokmánnyal a járműveket – a szállítási szerződés tekintetében szerződő félle válik az útipoggyász továbbítását, illetve a járművek szállítását illetően, a poggyászvevény, illetve a fuvarokmány előírásainak megfelelően, és terhelik az ebből eredő kötelezettségek. Ilyen esetben minden fuvarozó a kiszolgáltatásig felelős a szállításért a teljes útvonalon.

39. cikk

Fuvarozásteljesítési segéd

(1) A fuvarozó akkor is felelős a fuvarozás egészéért, ha a fuvarozás teljesítését részben vagy egészében fuvarozásteljesítési segédre bízta, akár jogosult erre a szállítási szerződés alapján, akár nem.

(2) Jelen egységes szabályok rendelkezései, amelyek a fuvarozó felelősségét rögzítik, alkalmazandók a fuvarozásteljesítési segédre is, az általa végzett fuvarozás vonatkozásában. A 48. és az 52. cikket kell alkalmazni, ha keresetet adnak be olyan alkalmazottak vagy más személyek ellen, akiknek a szolgáltatásait a szállítás teljesítése érdekében igénybe vette.

(3) Minden olyan külön megállapodás, amellyel a fuvarozó a jelen egységes szabályokban nem szereplő kötelezettséget vállal, vagy amellyel lemond olyan jogokról, amelyekkel a jelen egységes szabályok értelmében rendelkezne, hatálytalan a fuvarozásteljesítési segéd vonatkozásában, kivéve, ha a fuvarozásteljesítési segéd azt kifejezetten írásban elfogadta. A fuvarozót azonban terhelik azok a kötelezettségek, illetve joglemondás, amelyet a külön megállapodásban vállalt, függetlenül attól, hogy a fuvarozásteljesítési segéd azt elfogadta vagy nem.

(4) Amennyiben és amilyen mértékben mind a fuvarozó, mind a fuvarozásteljesítési segéd felelős, felelősségük egyetemleges.

(5) A fuvarozó, a fuvarozásteljesítési segéd, valamint ezek alkalmazottai és a szállítás teljesítéséhez általuk igénybe vett más személyek által fizetendő kártérítés együttes összege nem haladhatja meg a jelen egységes szabályokban megállapított határokat.

(6) Jelen cikk nem érinti azt a viszontkereseti jogot, amely a fuvarozó és fuvarozásteljesítési segéd között fennállhat.

40. cikk

Az útipoggyász elveszésének védelme

(1) A jogosult – további bizonyítás nélkül – elveszettnek tekintheti az útipoggyászt, ha azt a fuvarozó a 22. cikk (3) bekezdésének megfelelően tett kiszolgáltatási kérelmet követő tizennégy napon belül nem szolgáltatotta ki, vagy nem bocsátotta rendelkezésére.

(2) Ha az elveszettnek tekintett útipoggyász a kiszolgáltatási kérelem benyújtását követő egy éven belül előkerül, a fuvarozó köteles a jogosultat erről értesíteni, ha címe ismert vagy megállapítható.

(3) A (2) bekezdésben említett értesítés kézhezvételétől számított harminc napon belül a jogosult követelheti az útipoggyász kiszolgáltatását. Ilyen esetben meg kell fizetnie az útipoggyász szállításának költségeit a feladási állomástól a kiszolgáltatás helyéig, továbbá vissza kell fizetnie a már felvett kártérítést, levonva belőle adott esetben az abban foglalt költségeket. Mindazonáltal a kiszolgáltatás késedelmével kapcsolatos kártérítésre való, a 43. cikk szerinti jogosultságát érvényesítheti.

(4) Ha a megtalált útipoggyászt a (3) bekezdésben megadott határidőn belül nem követelik, vagy a kiszolgáltatási kérelem után több mint egy évvel kerül elő, a fuvarozó annak a helynek a jogszabályai és előírásai szerint rendelkezik a poggyással, ahol az található.

41. cikk

Kártérítés elveszés esetén

(1) Az útipoggyász teljes vagy részleges elveszése esetében a fuvarozó – minden további kártérítési kötelezettség nélkül – köteles megfizetni:

- a) ha a kár összegét bizonyították, az ennek megfelelő összegű kártérítést, amely azonban nem lehet több, mint a hiányzó bruttó tömeg minden kilogrammja után számított 80 elszámolási egység vagy 1 200 elszámolási egység az útipoggyász minden egyes darabjáért;
- b) ha a kár összegét nem állapították meg, a hiányzó bruttó tömeg minden kilogrammja után 20 elszámolási egység vagy az útipoggyász minden egyes darabjáért 300 elszámolási egység összegű kárátalányt.

A kártérítés módját – hiányzó kilogrammonként vagy útipoggyász-darabonként – az általános szállítási feltételek állapítják meg.

(2) A fuvarozó ezenfelül köteles visszatéríteni az útipoggyász fuvardíját és az egyéb, az elveszett poggyással kapcsolatosan már kifizetett összegeket, valamint a vámot és a fogyasztási adót.

42. cikk

Kártérítés sérülés esetén

(1) Az útipoggyász sérülése esetén a fuvarozó – minden további kártérítés kizárásával – köteles megtéríteni az útipoggyász értékcsökkenésének az összegét.

(2) A kártérítés összege nem haladhatja meg:

- a) azt az összeget, amelyet teljes elveszés esetében kellene fizetni, ha a sérülés folytán az egész útipoggyász értéktelenné vált;
- b) ha az útipoggyásznak csak egy része szenvedett értékcsökkenést, azt az összeget, amelyet az értékcsökkenést szenvedett rész elveszése esetében kellene fizetni.

43. cikk

Kártérítés a kiszolgáltatás késedelme esetén

(1) Az útipoggyász kiszolgáltatásának a késedelme esetén a fuvarozó köteles kártérítést fizetni a kiszolgáltatás követelésétől számított minden 24 órás időszakra, de legfeljebb tizennégy napra:

- a) ha a jogosult bizonyítja, hogy ebből kára származott, kártérítés illeti meg, amely a kár mértékével egyenlő, legfeljebb azonban a késedelmesen kiszolgáltatott útipoggyász bruttó tömegének minden kilogrammja után számított 0,80 elszámolási egység, vagy útipoggyász-darabonként 14 elszámolási egység;
- b) ha a jogosult nem bizonyítja, hogy ebből kára származott, kárátalány illeti meg, amely a késedelmesen kiszolgáltatott útipoggyász bruttó tömegének minden kilogrammja után számított 0,14 elszámolási egység, vagy útipoggyász-darabonként 2,80 elszámolási egység.

A kártérítés módját az általános szállítási feltételek határozzák meg hiányzó kilogrammonként vagy útipoggyász-darabonként.

(2) Az útipoggyász teljes elveszése esetén nem kell az (1) bekezdés szerinti kártérítést fizetni a 41. cikkben előírtakon felül.

(3) Az útipoggyász részleges elveszése esetén az (1) bekezdés szerinti kártérítést az útipoggyász megmaradt része után kell fizetni.

(4) Az útipoggyász olyan sérülése esetén, amely nem a késedelmes kiszolgáltatás következménye, adott esetben az (1) bekezdés szerinti kártérítést kell fizetni a 42. cikkben meghatározott kártérítésen felül.

(5) Az (1) bekezdés szerinti, valamint a 41. és 42. cikkekben foglaltaknak megfelelő kártérítés együttes összege nem lehet magasabb, mint az a kártérítés, amelyet az útipoggyász teljes elveszése esetében kellene fizetni.

3. R é s z

J á r m ű v e k

44. cikk

Kártérítés a késedelemért

(1) Ha a berakodásnál a fuvarozó hibájából késés történt, vagy egy járművet késedelmesen szolgáltatnak ki és a jogosult bizonyítja, hogy ebből kára keletkezett, a fuvarozó a fuvardíj összegét meg nem haladó kártérítésre köteles.

(2) Ha a berakodásnál a fuvarozó hibájából késés történt, és a jogosult emiatt felmondja a szállítási szerződést, a fuvardíjat vissza kell téríteni a számára. Ezenfelül, ha a jogosult bizonyítja, hogy kára származott a késedelemből, kártérítést követelhet, amelynek összege nem haladhatja meg a fuvardíjat.

45. cikk

Kártérítés elveszés esetén

Egy jármű részleges vagy teljes elveszése esetén a jogosultnak a bizonyított káráért járó kártérítést a jármű használati értéke alapján számítják ki. Az összeg nem haladhatja meg a 8 000 elszámolási egységet. Az utánfutó – rakománnyal vagy anélkül – külön járműnek számít.

46. cikk

Felelősség más tárgyakra vonatkozóan

(1) A jármű belsejében hagyott vagy a járműhöz rögzített tartókban (pl. csomagtartó, síléctartó) elhelyezett tárgyak vonatkozásában a fuvarozó csak a saját hibájából származó kárért felel. A fizetendő teljes kártérítés nem haladhatja meg az 1 400 elszámolási egységet.

(2) A jármű külső felületén elhelyezett tárgyak tekintetében, beleértve az (1) bekezdésben említett tartókat is, a fuvarozó csak akkor felelős, ha bizonyított, hogy a kár olyan cselekmény vagy mulasztás következménye, amelyet a fuvarozó követett el, akár ilyen kár előidézésének a szándékával, akár gondatlanságból, annak tudatában, hogy a kár bekövetkezhet.

47. cikk

Alkalmazandó jog

Jelen rész rendelkezéseinek figyelembevételével mellett az útipoggyásszal kapcsolatos felelősséget szabályzó 2. rész rendelkezései a járművekre is alkalmazandók.

IV. FEJEZET

Közös rendelkezések

48. cikk

A felelősség korlátozására vonatkozó jog kizárása

A jelen egységes szabályoknak, valamint a nemzeti jognak a felelősség korlátozására vonatkozó rendelkezései, amelyek a kártérítést adott összegre korlátozzák, nem alkalmazhatók, ha a kár bizonyíthatóan olyan cselekményből vagy mulasztásból származik, amelyet a fuvarozó követett el, akár ilyen kár előidézésének szándékával, akár gondatlanságból, annak tudatában, hogy a kár bekövetkezhet.

49. cikk

Átszámítás és kamat

(1) Ha a kártérítés kiszámítása során külföldi pénznemben kifejezett összegeket kell átszámítani, az átszámítást a kártérítés fizetésének napján és helyén érvényes árfolyamon kell végezni.

(2) A jogosult a kártérítési összeg után évi ötszázalékos kamatot követelhet az 55. cikk szerinti igény előterjesztésének napjától, vagy ha igényt nem terjesztettek elő, a jogi eljárás megindításának napjától.

(3) Ugyanakkor, a 27. és 28. cikkek értelmében járó kártérítés esetén kamat csak attól a naptól számítandó, amelyen a kártérítés összegének a meghatározásánál figyelembe vett tények megtörténtek, ha ez a nap az igény előterjesztésének vagy a jogi eljárás megindításának napja után következett.

(4) Az útipoggyászra vonatkozó kártérítés esetében kamat csak akkor jár, ha a kártérítés összege poggyászvevényenként meghaladja a 16 elszámolási egységet.

(5) Útipoggyász esetén, ha a jogosult nem nyújtja be a fuvarozónak észszerű határidőn belül az igény végleges rendezéséhez szükséges dokumentumokat, nem jár kamat a határidő lejártától a dokumentumok benyújtásáig tartó időszakra.

50. cikk

Felelősség nukleáris baleset esetén

A fuvarozó mentesül az egységes szabályok alapján őt terhelő felelősség alól, ha a kárt nukleáris baleset okozta, és ha ezért a kárért valamely államban a nukleáris energia terén fennálló felelősségre vonatkozó jogszabályok és előírások szerint a nukleáris berendezés üzemben tartója vagy az ennek helyébe lépő más személy a felelős.

51. cikk

A fuvarozó felelőssége más személyekért

A fuvarozó felelős alkalmazottaiért és más személyekért, akiknek a szolgáltatásait a szállítás végrehajtására igénybe veszi, ha ezek az alkalmazottak vagy más személyek a fuvarozó feladatainak a körében járnak el. A vasúti infrastruktúra üzemeltetői olyan személyeknek tekintendők, akiknek a szolgáltatásait a szállítás végrehajtására a fuvarozó igénybe veszi.

52. cikk

Egyéb igények

(1) A jelen egységes szabályok hatálya alá tartozó minden esetben a fuvarozóval szemben a felelősséggel kapcsolatos bármilyen eljárás csak a jelen egységes szabályok feltételei és korlátozásai szerint indítható.

(2) Ugyanez érvényes azokra az eljárásokra is, amelyeket olyan alkalmazottakkal vagy személyekkel szemben indítanak, akikért a fuvarozó az 51. cikk értelmében felelős.

V. CÍM

AZ UTAS FELELŐSÉGE

53. cikk

Különleges felelősségi elvek

Az utas felelős a fuvarozóval szemben minden olyan kárért:

a) amely kötelezettségeinek be nem tartásából származik az alábbiak szerint:

(1) a 10., 14. és 20. cikk értelmében;

(2) az általános szállítási feltételekben a járműszállításra vonatkozó külön rendelkezések értelmében;

(3) vagy a veszélyes áruk nemzetközi fuvarozásáról szóló szabályzat (RID) értelmében;

b) amelyet az utas által magával vitt tárgyak vagy állatok okoznak,

amelyek következményeit nem tudta megakadályozni, annak ellenére, hogy a lelkiismeretes utastól elvárható gondossággal járt el. Ez a rendelkezés nem érinti a fuvarozónak a 26. cikk és a 33. cikk (1) bekezdése szerinti felelősségét, kivéve, ha bizonyítja, hogy a kárt olyan körülmények okozták, amelyeket nem tudott elhárítani.

VI. CÍM

JOGOK GYAKORLÁSA

54. cikk

A részleges elveszés vagy sérülés megállapítása

(1) Ha a fuvarozó a rábízott tárgy (útipoggyász vagy jármű) szállításánál részleges elveszését vagy sérülését fedezi fel vagy feltételezi, vagy a jogosult ezt állítja, a fuvarozó haladéktalanul köteles – lehetőleg a jogosult jelenlétében – jegyzőkönyvben rögzíteni a kár természetét, a tárgy állapotát, és amennyire lehet lehetséges a kár terjedelmét, okát, valamint bekövetkezésének az idejét.

(2) A jegyzőkönyv másolatát díjtanul át kell adni a jogosultnak.

(3) Ha a jogosult a jegyzőkönyvben foglalt megállapításokat nem fogadja el, követelheti, hogy az útipoggyászok és járművek állapotát, valamint a kár okát és összegét a szállítási szerződést megkötő felek által vagy a bíróság által kijelölt szakértő állapítsa meg. Az eljárásra annak az államnak a jogszabályai és előírásai az irányadók, ahol a megállapítás történik.

55. cikk

Igények

(1) Az utasok halála és sérülése esetében a fuvarozó felelősségével kapcsolatos igényeket ahhoz a fuvarozóhoz kell írásban intézni, aki ellen eljárás indítható. Ha a szállítás egyetlen szerződés alapján történik, és végrehajtásában részfuvarozók vesznek részt, az igényt lehet intézni az első vagy az utolsó fuvarozóhoz vagy ahhoz, akinek székhelye, telephelye vagy irodája, amely a szerződést kötötte, az utas lakóhelye szerinti vagy állandó tartózkodási helye szerinti államban található.

(2) A szállítási szerződésen alapuló egyéb igényeket írásban kell intézni az 56. cikk (2) és (3) bekezdésében megjelölt fuvarozóhoz.

(3) Azokat a dokumentumokat, amelyeknek az igényhez való csatolását a jogosult szükségesnek tartja, akár eredetiben, akár másolatban – vagy ha a fuvarozó kéri, hiteles másolatban – kell benyújtani. Az igény rendezése után a fuvarozó követelheti a menetjegyet, a poggyászvevényt és a fuvarokmány átadását.

56. cikk

Peres eljárás alá vonható fuvarozók

- (1) A fuvarozónak az utasok halála és sérülése esetében fennálló felelőssége alapján peres eljárást csak a 26. cikk (5) bekezdése értelmében felelős fuvarozó ellen lehet indítani.
- (2) A (4) bekezdésben foglaltakat kivéve az utas a szerződésen alapuló egyéb peres eljárást kizárólag az első vagy az utolsó fuvarozó ellen indíthat, vagy az ellen a fuvarozó ellen, akinek tevékenysége során az eljárásra okot adó tény bekövetkezett.
- (3) Ha – részfuvarozók által teljesített szállítás esetében – az útipoggyász vagy a jármű kiszolgáltatására köteles fuvarozó – saját beleegyezésével – a poggyászvevényen vagy a fuvarokmányon fel van tüntetve, ellene akkor is kereset indítható a (2) bekezdés értelmében, ha az útipoggyászt vagy a járművet át sem vette.
- (4) A szállítási szerződés alapján fizetett valamely összeg visszatérítése iránti peres eljárás az ellen a fuvarozó ellen indítható, aki ezt az összeget beszedte, vagy az ellen a fuvarozó ellen, akinek a javára az összeget beszedték.
- (5) Peres eljárást a (2) és (4) bekezdésben megjelölt fuvarozókon kívül más fuvarozók ellen is lehet indítani, ha azt ugyanazon a szállítási szerződésen alapuló főkövetelés tárgyában folyó eljárás során viszontkereset vagy kifogás alakjában érvényesítik.
- (6) Amennyiben a jelen egységes szabályok a fuvarozásteljesítési segédekre is alkalmazandók, ellenük is indítható peres eljárás.
- (7) Ha a felperes több fuvarozó között választhat, választási joga megszűnik, mihelyt azok valamelyike ellen a peres eljárást megindította; ez irányadó akkor is, ha a felperes egy vagy több fuvarozó és fuvarozásteljesítési segéd között választhat.

58. cikk

Az utasok halála és sérülése esetében fennálló felelősséggel kapcsolatos kereseti jog elévülése

- (1) Az utasok halála vagy sérülése esetén a fuvarozót terhelő felelősségre alapított kereseti jogát a jogosult elveszíti, ha a kárról vagy a sérülésről történő tudomásszerzését követő tizenkét hónapon belül nem tesz bejelentést az utast érintő balesetről valamely olyan fuvarozónál, amelyhez az 55. cikk (1) bekezdése értelmében az igény benyújtható. Ha a jogosult a fuvarozónak a balesetet szóban jelenti be, a fuvarozó erről a szóbeli bejelentésről tanúsítványt köteles neki kiadni.
- (2) Mindazonáltal a kereseti jog nem szűnik meg, ha
- az (1) bekezdésben megadott határidőn belül a jogosult igényt nyújtott be az 55. cikk (1) bekezdésében megjelölt egyik fuvarozónál;
 - a felelős fuvarozó az (1) bekezdésben megadott határidőn belül más úton tudomást szerzett az utast ért balesetről;
 - ha a baleset bejelentése olyan körülmények folytán nem vagy nem kellő időben történt, amelyek a jogosultnak nem róhatók fel;
 - ha a jogosult bizonyítja, hogy a baleset a fuvarozó hibájából következett be.

59. cikk

Poggyászszállításból eredő kereseti jog megszűnése

- (1) Az útipoggyásznak a jogosult részéről való átvétele megszünteti a szállítási szerződésből eredő minden kereseti jogot a fuvarozóval szemben a részleges elveszésért, a sérülésért vagy a késedelmes kiszolgáltatásért.

(2) Nem szűnik meg azonban a kereseti jog:

a) részleges elveszés vagy sérülés esetén, ha

(1) az elveszést vagy a sérülést az 54. cikknek megfelelően azt megelőzően állapították meg, hogy az útipoggyászt a jogosult átvette;

(2) kizárólag a fuvarozó hibájából maradt el az a megállapítás, amelynek az 54. cikk értelmében meg kellett volna történnie;

b) külsőleg fel nem ismerhető olyan kárért, amelyet a jogosult csak az útipoggyász átvétele után állapított meg, ha a jogosult

(1) az 54. cikknek megfelelő megállapítást a kár felfedezése után azonnal, de legkésőbb az útipoggyász átvételét követő három napon belül kérte; és

(2) ezenkívül bizonyítja, hogy a kár a fuvarozó általi átvétel és a kiszolgáltatás közötti időben keletkezett;

c) ha késedelmes kiszolgáltatás esetében a jogosult huszonegy napon belül az 56. cikk (3) bekezdésében megjelölt fuvarozók valamelyike ellen érvényesíti a jogait;

d) ha a jogosult bizonyítja, hogy a kárt a fuvarozó hibája okozta.

60. cikk

A kereseti jog elévülése

(1) A fuvarozónak az utasok halála és sérülése tekintetében fennálló felelősségével kapcsolatos kereseti jog elévül:

a) az utas vonatkozásában a baleset napjától számított három év elteltével;

b) más jogosultak vonatkozásában az utas halálától számított három év alatt, legkésőbb azonban a baleset napjától számított öt év alatt.

(2) A szállítási szerződésből eredő egyéb kereseti jogok egy év alatt évülnek el. Az elévülési idő azonban két év olyan kár megtérítésére irányuló kereseti jog esetében, amely akár a károkozás szándékával, akár gondatlanul, de a kár lehetséges bekövetkezésének a tudatában elkövetett cselekményre vagy mulasztásra vezethető vissza.

(3) A (2) bekezdés szerinti elévülési idő a kereseti jogok tekintetében elkezdődik:

a) a teljes elveszés miatti kártérítés esetén a 22. cikk (3) bekezdésében megállapított határidő lejártát követő tizennegyedik napon;

b) a részleges elveszés, sérülés vagy késedelmes kiszolgáltatás miatti kártérítés esetén a kiszolgáltatás napján;

c) az utasok szállítására vonatkozó minden más esetben a menetjegy érvényessége lejártának a napján.

Az elévülési idő kezdő napja az elévülési időbe nem számít bele.

(4) Az elévülés szünetelésére és félbeszakadására egyébként a nemzeti jog irányadó.

VII. CÍM

FUVAROZÓK KÖZÖTTI KAPCSOLATOK

61. cikk

A fuvardíj felosztása

- (1) Minden fuvarozó köteles az érdekelt fuvarozóknak azokból a fuvardíjkból, amelyeket beszedett vagy be kellett volna szednie, az őket megillető részt kifizetni. A kifizetés módját a fuvarozók egymás közt megállapodással rögzítik.
- (2) A 6. cikk (3) bekezdését, a 16. cikk (3) bekezdését és a 25. cikket a részfuvarozók közötti kapcsolatokra is alkalmazni kell.

62. cikk

Viszontkereseti jog

- (1) Azt a fuvarozót, aki a jelen egységes szabályok értelmében kártérítést fizetett, a következő rendelkezések figyelembevételével viszontkereseti jog illeti meg a szállításban részt vett fuvarozókkal szemben:
- a) az a fuvarozó, aki a kárt okozta, egyedül felelős azért;
 - b) ha a kárt több fuvarozó okozta, mindegyik az általa okozott kárért felelős; ha ilyen megkülönböztetés nem lehetséges, a kártérítés a fuvarozók között a c) pont alapján oszlik meg;
 - c) ha nem bizonyítható, hogy a kárt melyik fuvarozó okozta, a kártérítés a szállításban részt vett összes fuvarozó között oszlik meg, kivéve azokat, akik bizonyítják, hogy a kárt nem ők okozták; a felosztás a fuvardíjnak az egyes fuvarozókra eső részei arányában történik.
- (2) Bármely fuvarozó fizetésektelensége esetében, az őt terhelő, de általa meg nem fizetett részlet a szállításban részt vett összes többi fuvarozó között a menetdíjnak az egyes fuvarozókra eső részei arányában oszlik meg.

63. cikk

Viszontkereseti eljárás

- (1) A 62. cikk szerinti viszontkereseti jogot gyakorló fuvarozó által teljesített kifizetés jogszerűségét az a fuvarozó, aki ellen a viszontkereseti jogot érvényesítik, nem vitathatja, ha a kártérítést bíróság állapította meg, és az utóbbi fuvarozónak, az eljárásról való szabályszerű értesítés útján lehetővé tették, hogy az eljárásba beavatkozzék. Az értesítés és a beavatkozás határidejét az alapeljárás bírósága állapítja meg.
- (2) Annak a fuvarozónak, aki viszontkereseti jogot gyakorol, ugyanabban az eljárásban kell érvényesítenie az igényeit minden fuvarozóval szemben, akivel nem egyezett meg; ellenkező esetben elveszíti a viszontkereseti jogát azokkal a fuvarozókkal szemben, akik ellen nem indított eljárást.
- (3) A bíróságnak ugyanabban az ítéletben kell határoznia az elé terjesztett valamennyi viszontkereseti igény tekintetében.
- (4) Az a fuvarozó, aki viszontkereseti jogát érvényesíteni kívánja, annak a tagállamnak a bíróságához fordulhat, amelynek területén a fuvarban résztvevő fuvarozók valamelyikének székhelye, telephelye vagy a szerződést megkötő iroda található.
- (5) Ha az eljárást több fuvarozó ellen kell indítani, a felperes fuvarozó jogosult a (4) bekezdés alapján illetékes bíróságok közül kiválasztani azt a bíróságot, amely előtt az eljárást megindítja.
- (6) A viszontkereseti eljárás nem kapcsolódhat össze a jogosult által a szállítási szerződés alapján kártérítésért indított eljárással.

64. cikk

Megállapodások a viszontkereset tárgyában

A fuvarozók a 61. és 62. cikktől eltérő megállapodásokat köthetnek.”

II. MELLÉKLET

A VASÚTTÁRSASÁGOK ÉS MENETJEGY-ÉRTÉKESÍTŐK ÁLTAL BIZTOSÍTANDÓ MINIMÁLIS INFORMÁCIÓK

I. rész: Az utazást megelőző tájékoztatás

A szerződésre alkalmazandó általános feltételek

A leggyorsabb utazás menetrendje és feltételei

Valamennyi érvényes díj menetrendje és feltételei, kiemelve a legolcsóbb díjakat

A fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyeket segítő eszközök hozzáférhetősége, hozzáférési feltételei és elérhetősége a vonaton az (EU) 2019/882 irányelvben, valamint a 454/2011/EU és az 1300/2014/EU rendelettel összhangban

Kapacitás rendelkezésre állása és hozzáférési feltételek kerékpárok számára

Az ülőhelyek elérhetősége az első- és másodosztályon, valamint a fekvőhelyes- és a hálókocsik elérhetősége

Üzemzavarok és késések (tervezett és valós idejű)

A vonaton lévő létesítmények elérhetősége, ideértve a wifit és a mosdókat, valamint a vonaton igénybe vehető szolgáltatások elérhetősége, ideértve az utasok számára a személyzet által nyújtott segítséget

Vásárlás előtti tájékoztatás arról, hogy a menetjegy vagy a menetjegyek átszállójegynek minősülnek-e

Az elveszett poggyász visszaigénylésére vonatkozó eljárások

A panaszok benyújtására vonatkozó eljárások

II. rész: Információk az utazás során

A vonaton igénybe vehető szolgáltatások és létesítmények, ideértve a wifit

Következő állomás

Üzemzavarok és késések (tervezett és valós idejű)

Fő összeköttetések

Biztonsági és üzembiztonsági kérdések.

III. rész: A foglalási rendszerekkel kapcsolatos műveletek

A vasúti szállítási szolgáltatások elérhetőségével, többek között az alkalmazandó díjszabással kapcsolatos kérések

A vasúti szállítási szolgáltatások foglalásával kapcsolatos kérések

A foglalás teljes vagy részleges törlésével kapcsolatos kérések

III. MELLÉKLET

MINIMÁLIS SZOLGÁLTATÁSMINŐSÉGI ELŐÍRÁSOK

Információk és menetjegyek

A szolgáltatások pontossága és a szolgáltatás zavarainak kezelésére vonatkozó általános elvek

Késések

- i. az összesített átlagos késések százalékos aránya szolgáltatási kategóriánként (távolsági, regionális és városi/elővárosi);
- ii. a 19. cikk (10) bekezdésében említett körülmények miatti késések százalékos aránya;
- iii. a késve indult járatok százalékos aránya;
- iv. a késve érkezett járatok százalékos aránya:
 - a 60 percnél rövidebb késések aránya;
 - a 60–119 perc közötti késések aránya;
 - a 120 perces vagy annál hosszabb késések aránya;

A járatok törlése

- i. a járatotrlések százalékos aránya szolgáltatási kategóriánként (nemzetközi, belföldi távolsági, regionális és városi/elővárosi);
- ii. a 19. cikk (10) bekezdésében említett körülmények miatti járatotrlések százalékos aránya szolgáltatási kategóriánként (nemzetközi, belföldi távolsági, regionális és városi/elővárosi).

A gördülő állomány és az állomás létesítményeinek tisztasága (például levegőminőség és hőmérséklet-szabályozás a kocsikon, a szaniter berendezések higiénája stb.)

Az utasok elégedettségének felmérése

Panaszkezelés, visszatérítés és kártérítés a szolgáltatás minőségi előírásainak be nem tartásáért

a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképessegű személyek számára nyújtott segítség, valamint az ilyen segítségről a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképessegű személyeket képviselő szervezetekkel, vagy adott esetben az ilyen személyek képviselőivel folytatott párbeszéd

IV. MELLÉKLET

MEGFELELÉSI TÁBLÁZAT

1371/2007/EK rendelet	E rendelet
1. cikk	1. cikk
1. cikk, a) pont	1. cikk, a) pont
1. cikk, b) pont	1. cikk, b) pont
—	1. cikk, c) pont
1. cikk, c) pont	1. cikk, d) pont
—	1. cikk, e) pont
1. cikk, d) pont	1. cikk, f) pont
1. cikk, e) pont	1. cikk, g) pont
—	1. cikk, h) pont
1. cikk, f) pont	1. cikk, i) pont
2. cikk	2. cikk
2. cikk, (1) bekezdés	2. cikk, (1) bekezdés
2. cikk, (2) bekezdés	—
2. cikk, (3) bekezdés	—
2. cikk, (4) bekezdés	—
2. cikk, (5) bekezdés	2. cikk, (6) bekezdés, a) pont és 2. cikk, (8) bekezdés
2. cikk, (6) bekezdés	2. cikk, (6) bekezdés, b) pont
2. cikk, (7) bekezdés	2. cikk, (7) bekezdés
—	2. cikk, (2) bekezdés
—	—
—	2. cikk, (3) bekezdés
2. cikk, (4) bekezdés	2. cikk, (5) bekezdés
3. cikk	3. cikk
3. cikk, (1) bekezdés	3. cikk, (1) bekezdés
3. cikk, (2) és (3) bekezdés	—
3. cikk, (4) bekezdés	3. cikk, (2) bekezdés

1371/2007/EK rendelet	E rendelet
3. cikk, (5) bekezdés	3. cikk, (3) bekezdés
3. cikk, (6) bekezdés	3. cikk, (4) bekezdés
3. cikk, (7) bekezdés	3. cikk, (5) bekezdés
3. cikk, (8) bekezdés	3. cikk, (6) bekezdés
—	3. cikk, (7) bekezdés
3. cikk, (9) bekezdés	3. cikk, (8) bekezdés
3. cikk, (10) bekezdés	3. cikk, (9) bekezdés
—	3. cikk, (10) bekezdés
—	3. cikk, (11) bekezdés
3. cikk, (11) bekezdés	3. cikk, (12) bekezdés
—	3. cikk, (13) bekezdés
—	3. cikk, (14) bekezdés
—	3. cikk, (15) bekezdés
—	3. cikk, (16) bekezdés
3. cikk, (12) bekezdés	3. cikk, (17) bekezdés
—	3. cikk, (18) bekezdés
3. cikk, (13) bekezdés	3. cikk, (19) bekezdés
—	3. cikk, (20) bekezdés
3. cikk, (15) bekezdés	3. cikk, (21) bekezdés
—	3. cikk, (22) bekezdés
4. cikk	4. cikk
—	5. cikk
5. cikk	6. cikk
6. cikk	7. cikk
7. cikk	8. cikk
8. cikk	9. cikk
—	10. cikk

1371/2007/EK rendelet	E rendelet
9. cikk	11. cikk
—	12. cikk
11. cikk	13. cikk
12. cikk	14. cikk
13. cikk	15. cikk
14. cikk	16. cikk
15. cikk	17. cikk
16. cikk	18. cikk
—	18. cikk, (2), (3), (4), (5), (6), (7) bekezdés
17. cikk, (1) bekezdés	19. cikk, (1), (2), (3), (4) bekezdés
—	19. cikk, (5), (6) bekezdés
17. cikk, (2) bekezdés	19. cikk, (7) bekezdés
17. cikk, (3) bekezdés	19. cikk, (8) bekezdés
17. cikk, (4) bekezdés	19. cikk, (9) bekezdés
—	19. cikk, (10) bekezdés
18. cikk	20. cikk
—	20. cikk, (6) bekezdés
19. cikk	21. cikk
20. cikk	22. cikk
21. cikk, (1) bekezdés	—
21. cikk, (2) bekezdés	23. cikk, (1) bekezdés, g) pont
22. cikk, 23. cikk	23. cikk
22. cikk, (2) bekezdés	—
24. cikk	24. cikk
25. cikk	25. cikk, (1), (2), (3) bekezdés
—	26. cikk
26. cikk	27. cikk

1371/2007/EK rendelet	E rendelet
27. cikk	28. cikk
—	28. cikk, (3) bekezdés
27. cikk, (3) bekezdés	28. cikk, (4) bekezdés
28. cikk	29. cikk
29. cikk	30. cikk
30. cikk	31. cikk
—	32. cikk, 33. cikk
31. cikk	34. cikk
—	34. cikk, (1), (3) bekezdés
32. cikk	35. cikk
—	35. cikk, (2) bekezdés
33. cikk	—
34. cikk	36. cikk
35. cikk	38. cikk
—	37. cikk
36. cikk	39. cikk
—	40. cikk
37. cikk	41. cikk
I. melléklet	I. melléklet
II. melléklet	II. melléklet
III. melléklet	III. melléklet
—	IV. melléklet

A Tanács indokolása – A Tanács (EU) 1/2021 álláspontja első olvasatban a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogairól és kötelezettségeiről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadása céljából (átdolgozás)

(2021/C 68/02)

I. BEVEZETÉS

1. Az Európai Bizottság 2017. szeptember 27-én javaslatot fogadott el a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogairól és kötelezettségeiről szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet átdolgozására irányulóan.
2. A Bizottság mindenekelőtt azért látta indokoltnak az eredeti jogszabály átdolgozását, mert a *vis maior* helyzetekkel, a mentességek alkalmazásával, a fogyatékkal élő és a csökkent mozgásképességű személyek jogainak érvényesítésével, valamint az átszállójegyek rendelkezésre állásával és az azokról való tájékoztatással kapcsolatban problémák voltak tapasztalhatók, amelyeket orvosolni kívánt.
3. A Tanács (Közlekedés, Távközlés és Energia) 2019. december 2-án általános megközelítést fogadott el.
4. Az Európai Parlament 2018. november 15-én elfogadta az első olvasatban kialakított álláspontját.
5. 2020 januárja és októbere között tárgyalások folytak az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság között a javaslattal kapcsolatos megállapodás elérése céljából. Az október 1-jén tartott negyedik háromoldalú egyeztetésen ideiglenes megállapodás született, melyet 2020. október 21-én az Állandó Képviselek Bizottsága jóváhagyott.
6. Az Európai Parlament Közlekedési és Idegenforgalmi Bizottsága (TRAN) 2020. október 29-én megerősítette a politikai megállapodást.
7. Munkája során a Tanács figyelembe vette az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2018. január 18-i véleményét. A Régiók Európai Bizottsága úgy döntött, hogy nem nyilvánít véleményt.
8. E megállapodásra tekintettel és a jogász-nyelvész ellenőrzést követően a Külügyek Tanácsa felkérését kapott, hogy 2021. január 25-i ülésén az Európai Unió működéséről szóló szerződés 294. cikkében meghatározott rendes jogalkotási eljárással összhangban fogadja el a Tanács első olvasatbeli álláspontját.

II. CÉL

9. A javaslat általános célkitűzése egyrészt a vasúti személyszállítást igénybe vevő utasok jogainak megerősítése a vasúton utazók védelmének javítása révén késés, járatkimaradás vagy hátrányos megkülönböztetés esetén, másrészt a vállalkozó vasúti társaságokra háruló terhek csökkentése meghatározott esetekben, különösen olyan késésekkel kapcsolatban, amelyek a vasúti társaság befolyásán kívül eső külső okoknak tudhatók be (*vis maior*).
10. A vasúti személyszállítást igénybe vevő utasokat teljes körű védelem illeti meg, akárhol is utaznak az Unióban. A rendelet garanciákat állapít meg az utasok megfelelő tájékoztatására vonatkozóan, és jelentősen megerősíti a fogyatékkal élő vagy csökkent mozgásképességű utasok jogait.
11. A bizottsági javaslat alapján a Tanács egyetért azzal, hogy új rendelkezéseket kell bevezetni az új fejlemények figyelembevétele érdekében. A Tanács a bizottsági javaslatot meghaladva megállapodott abban, hogy a következőkre vonatkozó rendelkezéseket kell beilleszteni vagy módosítani: kerékpárhelyek kialakítása a járműveken, helyettesítő utazási megoldás, az átszállójegyekkel kapcsolatos kötelezettség bevezetése, a csökkent mozgásképességű utasokat érintő előzetes bejelentési időszak lerövidítése, valamint a panaszkezelési mechanizmus további pontosítása.

III. A TANÁCS ELSŐ OLVASATBAN KIALAKÍTOTT ÁLLÁSPONTJÁNAK ELEMZÉSE

12. A Tanács első olvasatban kialakított álláspontjában foglalt kompromisszum alapvető elemei a következők:
 - a) **Vis maior**
13. A tanácsi álláspont a *vis maior*-ra vonatkozó záradékot módosította azzal a céllal, hogy egyenlő versenyfeltételeket biztosítson más szállítási módokkal, illetve gondoskodjon az azokra vonatkozó hasonló záradékokkal való összhangról. Eredetileg a *vis maior* kizárólag a szélsőséges időjárási körülményekre és a jelentős természeti katasztrófákra korlátozódott. Tekintettel a közelmúltbeli fejleményekre és a Covid19-járványra, a Tanács álláspontja a rendkívüli körülmények közé felveszi a „jelentős népegészségügyi kockázatokat”, és a *vis maior* fogalmát kiterjeszti egyéb eseményekre, például terrortámadásokra vagy bűnüldözési intézkedésekre is.

14. A Tanács álláspontja azt is rögzíti, hogy *vis maior* esetén a vasúti társaságok csak a kártérítés fizetése alól mentesülnének, egyéb visszatérítésekre azonban továbbra is kötelezettek.

b) Mentességek alkalmazása

15. A Tanács egyetért azzal, hogy az új szabályok 24 hónap elteltével lépjenek hatályba, hogy a vasúti társaságok és a hatóságok felkészülhessenek a zökkenőmentes átmenetre. Mivel a tagállamokban eltérő a vasúti infrastruktúra kiépítettsége és a szolgáltatások köre, a Tanács fontosnak tartja bizonyos mentességek engedélyezését annak érdekében, hogy a tagállamoknak több idejük legyen a rendelet egyes elemeinek végrehajtására.
16. A tanácsi álláspont lehetővé teszi a belföldi vasúti szolgáltatásokra vonatkozó jelenlegi eltérések utolsó alkalommal, öt évvel történő meghosszabbítását azon tagállamok számára, amelyek éltek ezekkel az eltérésekkel. A tagállamok dönthetnek úgy, hogy meghatározott körülmények esetén határozatlan időre részlegesen mentességet biztosítanak a határokon átnyúló városi, elővárosi és regionális szolgáltatások esetében. A tagállamok azonban nem adhatnak mentességet a határon átnyúló szolgáltatások esetében a következőkre vonatkozó rendelkezések teljesítése alól: a csökkent mozgásképességű utasok jogai, kerékpárszállítás, átszállójegyek és helyettesítő utazási megoldás.

c) A fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképességű személyek jogai

17. A Tanács egyetért azzal, hogy a csökkent mozgásképességű utasok e rendelet szerinti jogait össze kell hangolni az egyéb jogi eszközök szerinti jogokkal, így biztosítva az egységességet, különösen az európai akadálymentesítési irányelvvel (a termékekre és a szolgáltatásokra vonatkozó akadálymentességi követelményekről szóló (EU) 2019/882 irányelv) és a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménnyel. A tagállamok immár nem adhatnak mentességet a segítségnyújtás alól, sem a mozgást segítő eszköz megrongálódásáért fizetendő kártérítés alól. Összességében egyszerűbbé, világosabbá és kevésbé megterhelővé váltak a vonattal utazó csökkent mozgásképességű személyekre irányadó eljárások annak érdekében, hogy a csökkent mozgásképességű utasoknak kínált szolgáltatások színvonala javuljon.
18. Az állomásokon történő segítségnyújtás iránti kéréseket – a jelenlegi 48 óra helyett – mindössze legkésőbb 24 órával az utazás előtt kell megküldeni, és az nem jár többletköltségekkel; a tagállamok mindazonáltal 2026. június 30-ig engedélyezhetik ezen időtartam legfeljebb 36 órára való megemelését. Amennyiben nem került sor előzetes értesítésre, de az állomáson rendelkezésre áll képzett személyzet, segítségnyújtást kell biztosítani a vonatra való felszálláskor és a vonatról való leszálláskor. Amennyiben kísérő személyre van szükség, térítésmentes utazást kell biztosítani a számára, a segítő kutyát használó csökkent mozgásképességű személyek számára pedig garantálni kell, hogy a kutya velük együtt utazhasson.

d) A járművek ellátása kerékpárhelyekkel

19. A Tanács egyetért azzal az általános elvvel, hogy lehetővé kell tenni a kerékpárok vonatra történő felvitelét. Az általános célkitűzés az, hogy minden vonatösszeállításban legalább négy kerékpárhely álljon rendelkezésre. A tagállamok dönthetnek úgy, hogy túllépjék ezt a számot, ugyanakkor különleges körülményekkel kell megindokolniuk azt, ha a vonatösszeállításban négynél kevesebb helyet bocsátanak rendelkezésre. A vállalkozó vasúti társaság csak különleges és indokolt esetekben korlátozhatja tovább ezt a jogot, elsősorban a csúcsidőszakokra vonatkozó kapacitáskorlátokhoz kapcsolódóan, vagy ha a járművet nem tették alkalmassá a kerékpárszállításra. A vállalkozó vasúti társaság adott esetben felszámolhat egy egyszerű összegű díjat.
20. Új járművek megrendelésekor vagy a meglévő járművek jelentős korszerűsítésekor a vállalkozó vasúti társaságok kötelesek tárolóhelyet biztosítani a kerékpárok számára. A vállalkozó vasúti társaságnak közzé is kell tennie az említett kerékpárhelyek elérhetőségére vonatkozó információkat. A külön a járművek kerékpárhelyeinek biztosítására irányuló közbeszerzési eljárásokra 48 hónapos átmeneti időszak vonatkozik.

e) Átszállójegyek

21. A Tanács egyetért azzal a kötelezettséggel, hogy a kizárólagos vállalkozó vasúti társaság által üzemeltetett regionális szolgáltatásokra átszállójegyeket kelljen kínálni: az alkalmazás kezdőnapjától kezdődően a nemzetközi és a távolsági szolgáltatásokra, öt év elteltével pedig a regionális szolgáltatásokra is. Ez azt jelenti, hogy amennyiben egy ilyen utazás különböző részekből áll, az összes rész kombinációját kell egyetlen menetjegynek tekinteni. Amennyiben egy vállalkozó vasúti társaság nem minősül kizárólagos vállalkozásnak, minden egyszerű erőfeszítést meg kell tennie annak érdekében, hogy átszállójegyeket kínálhasson, így például törekednie kell a vállalkozó vasúti társaságok közötti jó együttműködésre is.
22. Amennyiben a kiskereskedők saját kezdeményezésükre csomagban értékesítik a jegyeket, és az utas egyetlen kereskedelmi tranzakció keretében vásárolta meg a jegyet, és nem kapott tájékoztatást arról, hogy nem átszállójegyről van szó, a kiskereskedőket nagyobb felelősség terheli az utazási fennakadások esetén.

f) Az utas által intézett helyettesítő utazási megoldáshoz való jog

23. A Tanács egyetért azzal, hogy 100 percre csökkenjen az az időszak, amely után az utasok maguk kereshetnek helyettesítő utazási megoldást, amennyiben a vállalkozó vasúti társaság nem közöl velük helyettesítő utazási megoldási lehetőségeket. A vállalkozó vasúti társaságnak biztosítania kell az utas által vis maior esetén intézett helyettesítő utazási megoldás költségeinek megtérítését is.

g) Valós idejű utazási és forgalmi tájékoztatás

24. A Tanács egyetért azzal, hogy a valós idejű forgalmi és utazási információkat a többi szolgáltató számára is rendelkezésre kell bocsátani. A forgalmi és utazási információkhoz való jobb és könnyebb hozzáférés biztosításával új szolgáltatások nyújthatók, amelyek konkrét üzleti lehetőségeket teremtenek és minden bizonnyal vonzóbbá teszik a vasúti közlekedést a meglévő és az új ügyfelek számára. Különleges esetekben a tagállam kilenc év mentességet adhat a pályahálózat-működtetőnek; a tagállamoknak azonban két évente újra kell értékelniük a helyzetet és a tájékoztatási lehetőséget.

h) Panaszkezelés

25. A Tanács egyetért a panaszkezelési eljárás további pontosításával. A Bizottságnak ki kell dolgoznia egy, a kártérítés és a visszatérítés igénylésére szolgáló sablont, és biztosítania kell, hogy ilyen formanyomtatványok akadálymentes formában elérhetők legyenek a csökkent mozgásképességű személyek számára. Emellett javulni fog a nemzeti végrehajtó szervek közötti együttműködés, különösen azzal, hogy az összetett ügyek esetére bevezették a „vezető szerv” fogalmát és kijelölési kötelezettségét.

i) A megkülönböztetésmentességi záradék

26. A Tanács egyetért azzal, hogy új cikkben kell rögzíteni és egyértelművé kell tenni, hogy tilos az utas állampolgársága, illetve a vállalkozó vasúti társaság, a menetjegy-értékesítő vagy az utazásszervező Unión belüli letelepedési helye alapján történő bármilyen közvetlen vagy közvetett megkülönböztetés.

IV. ÖSSZEGRÉS

27. A Tanács első olvasatban elfogadott álláspontja teljes mértékben tükrözi a Tanács és az Európai Parlament közötti tárgyalások során – a Bizottság segítségével – kialakított kompromisszumot. Ezt a kompromisszumot megerősíti az a levél, amelyet az Európai Parlament TRAN bizottságának elnöke küldött az Állandó Képviselők Bizottsága elnökének (2020. október 30-án). Ebben a levélben a TRAN bizottság elnöke jelezte, hogy javasolni fogja bizottsága tagjainak és azt követően a plenáris ülés résztvevőinek, hogy a Tanács első olvasatban kialakított álláspontját – az intézményekben elvégzett jogász-nyelviszi ellenőrzést követően – a Parlament második olvasata során módosítás nélkül fogadják el.
28. A Tanács ezért úgy véli, hogy első olvasatban kialakított álláspontja kiegyensúlyozott eredménye az eddigi tárgyalásoknak, továbbá hogy elfogadását követően az átdolgozott rendelet hozzá fog járulni egyrészt az utasok – különösen a vasúti szolgáltatásokat igénybe vevő, fogyatékossgal élő és csökkent mozgásképességű személyek – jogainak biztosításához, másrészt a vasúti társaságok és az utazási szolgáltatók kötelezettségeinek egyértelmű meghatározásához.
-

ISSN 1977-0979 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-518X (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió Kiadóhivatala
L-2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU